

Zet het licht op Groen!

Programma Groen!Leuven
Gemeenteraadsverkiezingen 2006

Colofon

Dit programma werd gemaakt door Groen!Leuven

Voor meer informatie:

Groen!Leuven
Maria Theresiastraat 73
3000 Leuven
Tel.: 016/ 29 78 36
Fax: 016/ 22 16 54
Mail: stad.leuven@groen.be
Web: www.groenleuven.be

v.u.: Jan Mertens, Maria Theresiastraat 73, 3000 Leuven

0. Inleiding

Leuven is de voorbije jaren grondig van uitzicht veranderd. Dat kunnen alle Leuvenaars zien, en dat wordt ook elders opgemerkt. Er is veel gebeurd in de stad, en veel daarvan was ook goed. Van een wat ingeslapen stad is Leuven opnieuw een stad geworden waar van alles beweegt. Het is nu tijd voor een volgende fase, met name een open discussie over waar we met deze stad, met het oog op de uitdagingen van de volgende jaren, naartoe willen. Die vraag moet de inzet van de verkiezingen van 2006 worden. “Er gebeurt toch veel” is op die vraag onvoldoende als antwoord. “Meer van hetzelfde” volstaat evenmin. Het huidig stadsbestuur heeft immers ook veel kansen gemist en een aantal verkeerde keuzes gemaakt. Als ‘grotewerkenpolitiek’ een doel op zich wordt, dan dreigen nog meer kansen verloren te gaan om Leuven echt op het spoor van de toekomst te zetten.

In veel opzichten is Leuven een unieke stad. Ze aarzelt een beetje tussen ‘groot’ en ‘klein’. Een relatief kleine provinciestad, die tegelijk – onder meer door de universiteit en de rijke geschiedenis – verbonden is met een grotere wereld. Een relatief compacte stad, waar groene ruimtes en bossen niet ver weg zijn. Een stad die centraal ligt in het land, en tegelijk wat naast het centrum ligt. Een stad waar op veel plaatsen de levenskwaliteit behoorlijk goed is.

Tegelijk zijn er uitdagingen. Dreigt deze stad niet te zeer een ‘dure’ stad te worden? Is het toeval dat sommige mensen de stad verlaten omdat ze te ‘clean’ wordt? Zijn er grenzen aan de ‘evenementen’ die de voorbije jaren de aantrekkingskracht van de stad vergrootten? Is de bestuursstijl die zich sterk richt op ‘controle’ en ‘snelle realisaties’ stilaan ook niet fnuikend voor die burgers en middenveldgroepen die actief verantwoordelijkheid willen opnemen en zich als participanten erkend willen weten? Dreigt de beleidsfocus die zich al te zeer richt op wat hier en nu lokaal op korte termijn haalbaar is er niet toe te leiden dat zeker op ecologisch vlak deze stad een ‘volger’ is en geen voortrekker? Durft deze stad meer ‘stedelijk’ zijn in de zin van: confrontatie van nieuwe ideeën en ‘experimentele ruimte’ waar de samenleving van de toekomst al vorm begint te krijgen?

De aarzeling tussen groot en klein is niet zo’n slechte uitgangspositie voor een stad als Leuven. Ze geeft de ruimte om te zoeken, om actief de tegenspraak te organiseren, om wat beweegt in de stad ook uitdagend en confronterend te maken en niet enkel bevestigend. Een stadspolitiek die als motto heeft dat we vooral dóór moeten gaan met het gevoerde beleid biedt zo bekeken een onvoldoende antwoord op de politieke uitdagingen waar deze stad voor staat. Er is meer en beter nodig, en dat meer en beter is groen, in alle betekenissen van het woord.

Een stad is geen eiland. Steden zijn knooppunten waar de bewegingen van de wereld zichtbaar worden, en waar ook tegelijk nieuwe wegen en nieuwe antwoorden kunnen beginnen. In tijden van globalisering wordt de wereld steeds complexer en voor velen ook steeds bedreigender. Een politiek van eventueel zelfs hardhandige ‘controle’ en autoritaire sturing, zoals de conservatieve krachten voorstaan, is alleszins het verkeerde antwoord. Maar het idee dat je een stad tot een veilige plek kunt maken, die niet verbonden is met de rest van de wereld, is evenmin het goede antwoord. Een lokale politiek is als het ware verplicht een grotere, zelfs mondiale blik te hebben. Even belangrijk is het een perspectief van handelen in te bouwen dat zich echt richt op de langere termijn. De toekomst duurt nu eenmaal langer dan tot aan de volgende verkiezingen...

In de ecologische uitdagingen wordt dit uitgangspunt in sterke mate duidelijk. Problemen als de klimaatwijzigingen lijken voor velen ‘ver weg’, maar ze zijn vooral heel erg dichtbij. Door het veranderend klimaat zijn mensen over de hele planeet meer dan ooit direct met elkaar verbonden. Luchtvervuiling treft iedereen, je kunt er niet voor schuilen. Maar de mate waarin mensen zich kunnen wapenen tegen de gevolgen van die luchtvervuiling hangt in grote mate samen met hun sociale positie. Elk jaar sterven ook in ons land, ook in deze stad, veel mensen aan de gevolgen van luchtvervuiling. Die luchtvervuiling is door mensen veroorzaakt en had ook kunnen vermeden worden. Wie het financieel al moeilijk heeft, wordt het hardst getroffen door milieuproblemen waar hij of zij vaak slechts in beperkte mate toe heeft bijgedragen. Dat is over de hele wereld zo, en dat is in een stad ook zo. Milieuproblemen zijn dan ook in de eerste plaats rechtvaardigheidsproblemen. Ze aanpakken moet in de eerste plaats ingegeven zijn door het streven naar rechtvaardigheid. Wie nu nog steeds blijft beweren dat ecologische problemen

'luxeproblemen' zijn, vergist zich, of is cynisch. Wie blijft beweren dat we eerst alle andere problemen moeten aanpakken en ons pas daarna moeten bezighouden met de ecologische, neemt te grote risico's.

Vandaag maken we de keuzes die mee de levenskwaliteit van onze kinderen en kleinkinderen zullen bepalen. We hebben de toekomst van onze kinderen geleend, en hebben dan ook de verantwoordelijkheid er zorgzaam mee om te springen. Mensen die in hun leven plots met een levensbedreigende ziekte worden geconfronteerd of een hartaanval krijgen, zeggen vaak: had ik maar zoveel jaar geleden anders geleefd, dan zou ik nu niet moeten meemaken. Voor veel van de mogelijke problemen van de toekomst hebben we nu de sleutels in handen.

Voor veel mensen is het milieu 'uit'. Ze denken misschien aan iets dat ver weg is, of aan iets dat in rapporten staat, met cijfertjes en ingewikkelde wetenschappelijke formules. Maar gezondheid en levenskwaliteit zijn zeer dichtbij. Als de voorstellen die de Groenen zoveel jaar geleden formuleerden rond de aanpak van ozonproblemen gevolgd waren, dan zouden we vandaag niet na de eerste zonnige dag een ozonalarm moeten uitroepen. Als we tien jaar geleden veel forser hadden geïnvesteerd in duurzame energie, dan zouden mensen vandaag niet zo'n schrik moeten hebben dat ze hun energierekening niet meer kunnen betalen.

Wat men milieu noemt, bepaalt ons dagelijks leven, meer dan we zelf zouden willen misschien. Hedendaagse burgers verwachten van hun bestuurders dan ook een duidelijke aanpak. Ze willen niet dat de bestuurders hun verantwoordelijkheid doorschuiven naar een hogere overheid. Ze willen evenmin alleen gelaten worden met het dilemma dat ze zelf hun levensstijl moeten veranderen terwijl hun bureaus dat misschien niet doen. Ze willen oplossingen die de weg naar de toekomst aangeven, en ze willen goede voorbeelden zien.

Meer dan ooit is de stad dé plek bij uitstek waar een toekomstgerichte en duurzame politiek vorm kan krijgen. En dat geldt voor een stad als Leuven heel in het bijzonder. Met haar omvang, met de aanwezige bedrijven en kennisinstellingen en met haar ligging kan Leuven de stad worden waar een groenere toekomst vorm krijgt. In het huidige beleid worden op dat vlak al te veel kansen gemist. Het is tijd voor een groene bijsturing.

Een groene stadspolitiek bewandelt drie sporen, en maakt werk van een duurzame stad, een solidaire stad en een levende stad. Deze drie sporen hangen met elkaar samen. We geven telkens enkele voorbeelden.

(1) Duurzame stad

Het is perfect mogelijk de zogenaamde 'ecologische voetafdruk' van deze stad kleiner te maken, en tegelijk de levenskwaliteit te verbeteren. Werken aan duurzaamheid, en dus concreet aan minder energieverbruik, minder luchtvervuiling, minder waterverbruik, minder afval kan en zal tot meer levenskwaliteit leiden, als we de goede keuzes maken. Er ligt in Leuven nog een enorm potentieel om toekomstgerichte voorbeeldprojecten op te starten. De stad kan een samenwerking opzetten met lokale bedrijven, de kennisinstellingen en betrokken burgers. Per project kan er ook samengewerkt worden met steden in binnen- en buitenland die ook deze weg willen bewandelen. Hierbij denken we aan projecten als: woningen en kantoorgebouwen die veel en veel minder energie gebruiken, het zelf opwekken van energie via zonnedaken of windmolens, wijken die hun CO₂-uitstoot naar beneden brengen, een sociaal-ecologisch bedrijvent centrum, slimme mobiliteitsoplossingen die goed zijn voor het milieu en tegelijk efficiënte verplaatsingen toelaten. Dit soort toepassingen moet voor een groot deel nog verder ontwikkeld worden. Als Leuven nu volop die kaart zou trekken, dan doen we tegelijk aan een duurzame versterking van het economisch weefsel. Er wordt kennis opgebouwd samen met bedrijven die in de volgende jaren door dit soort ontwikkelingen aan de top in hun sector kunnen komen. Dit alles moet vergezeld gaan van een beleid dat actieve steun geeft aan alle burgers die ook in hun leven duurzame keuzes willen maken. Er zijn erg veel mensen die echt hun bijdrage willen leveren, maar daar te weinig in gesteund worden. Het stedelijk beleid moet voluit de troef van die betrokken burgers uitspelen. Zo'n beleid kan echter alleen werken als de lokale overheid zelf systematisch het goede voorbeeld geeft. De eigen stadsgebouwen moeten toonbeelden zijn van duurzaam bouwen. De stadsbestuurders moeten zelf gebruik maken van de fiets en de meest schone auto's. Dit alles kan ertoe bijdragen dat Leuven een sterk profiel van groene, toekomstgerichte en kwaliteitsvolle stad krijgt. Leuven heeft nu een imago van een stad waar verleden en heden samengaan, het zou nu moeten kiezen voor een band met de toekomst.

(2) Solidaire stad

In deze stad moet iedereen meetellen. Leuven mag niet de stad worden die enkel voor beter verdienende burgers haalbaar is. Op dat vlak staan we voor grote uitdagingen. Die liggen onder meer bij het woonbeleid. De voorbije jaren zijn er al grote inspanningen geleverd. Die moeten zeker verdergezet worden. Er zal dus blijvend fors moeten geïnvesteerd worden in sociale huisvesting. Daarnaast is er nood aan enkele bijsturingen. Binnen het globale beleid zou het accent niet uitsluitend op eigendomsverwerving mogen gericht zijn. Die optie is voor heel wat mensen (b.v. alleenwonenden) niet haalbaar. Meer aandacht dus voor de huursector, met een actieve rol van de overheid. Tegelijk zou er ook volop moeten geïnvesteerd worden in duurzaam bouwen, ecologische renovatie en nieuwe woonvormen. Met dat soort maatregelen kan de wissel gezet worden op een duurzaam stedelijk woonbeleid. Er blijft verder meer dan ooit nood aan een sterk armoedebeleid. In een maatschappij die steeds harder wordt en waar alle aandacht lijkt te gaan naar de druk om steeds meer te consumeren en steeds harder en flexibeler te werken, worden ook steeds meer mensen in de marge geduwd. De stad moet die mensen ondersteunen en erover waken dat hun sociale rechten gegarandeerd blijven. Er is dan ook nood aan voldoende geld voor een eigentijds armoedebeleid. Vervolgens is het van prioritair belang dat deze stad een stad van veel kleuren blijft. Mensen van verschillende kleuren en culturen leven hier samen, en dat moet ook zo blijven. Steeds meer partijen lijken toe te geven aan de verleiding om te kiezen voor een harder beleid, dat samenleven al bijna automatisch als een 'veiligheidsprobleem' ziet. Samenleven is niet altijd vanzelfsprekend, en dat is ook normaal. Als onder een multiculturele stad wordt verstaan dat iedereen zich in zijn of haar eilandje zou terugtrekken en dat die eilandjes 'onveranderlijk' zijn, dan zitten we op een verkeerd spoor. Maar de manier waarop steeds meer mensen een complexe realiteit proberen te vatten in een wij-zij-denken, is evenmin aanvaardbaar. De stad is een soort 'interculturele werf', een maatschappij is aanbouw. Het zoeken naar wat ons allen als burgers van een eigentijdse stad bindt zal niet altijd zonder conflicten verlopen. Maar dat hoort net bij de essentie van wat een stad in de 21ste eeuw is. Het is alleszins van het grootste belang dat de onverdraagzaamheid en verharding in deze stad geen voet aan de grond krijgen. Een sterke groene politiek zorgt mee voor het noodzakelijke progressieve tegengewicht. Ten slotte zal de veiligheid in de volgende jaren voor de burgers een belangrijk aandachtspunt zijn. Hier is het belangrijk dat de stad een evenwichtig antwoord geeft en voldoende blijft investeren in een actief veiligheidsbeleid. Tegelijk moet erover gewaakt worden dat niet wordt toegegeven aan een verkeerd soort 'veiligheidsillusie', waarin aan burgers de boodschap zou worden gegeven dat er zoiets bestaat als absolute veiligheid. Het gevolg zou kunnen zijn dat burgers zich steeds minder zelf verantwoordelijk en betrokken voelen en dat elk probleem wordt vertaald in een vraag naar het 'product veiligheid' dat de overheid dan zou moeten aanbieden, in de vorm van nog meer blauw op straat. Er moet dus tegelijk geïnvesteerd worden in een leefbare omgeving, waar mensen op straat mogen komen en zitten en elkaar vooral kunnen ontmoeten.

(3) Levende stad

Een levende stad is meer dan een stad waar veel grote evenementen plaatsvinden. Het is vooral een stad die in de diepte investeert en haar burgers als volwaardige partners in beleid erkent. Een levende stedelijke democratie is niet gelijk aan een 'toespraakbeleid' waarin bestuurders aan burgers komen uitleggen wat zij in hun plaats beslist hebben om dan verbaasd te zijn dat die burgers niet meer 'dankbaar' zijn. Het is dan ook nodig dat Leuven de bestuurscultuur uit het verleden loslaat en voluit toekomstgericht gaat werken. Bij kleine en grote projecten kunnen burgers en middenveldgroepen van bij het begin van het project actief betrokken worden, en binnen een aantal marges ook zelf mee verantwoordelijkheid krijgen. Een versterkte gemeenteraad kan in zo'n beleid een sleutelrol spelen. Naast een versterking van de lokale democratie heeft een eigentijds cultuurbeleid meer dan ooit een essentiële plaats in de stad. Ook hier is het belangrijk dat Leuven het eigen profiel goed inschat. Proberen de 'grootste' te zijn, te willen concurreren met andere steden, of cultuur als een economisch glijmiddel te zien in een misplaatst project van 'city management' is niet de goede weg. Het is wel belangrijk te investeren in een diversiteit aan culturele vormen en daarin vooral ook het eigenzinnige en vernieuwende te koesteren. Een levende stad is ten slotte een stad die op maat van kinderen en jongeren is, een stad waar jonge mensen ruimte hebben om gewoon zichzelf te zijn. Een stad waar er plekken zijn waar je niet voor moet betalen. En tegelijk een stad waar de eigentijdse jongerencultuur niet wordt beschouwd als 'overlast' en waar de nieuwe media en culturele uitingen mee het ritme van de stad kunnen bepalen. Die diversiteit kan er alleen zijn als de stad meer ruimte laat aan wat

'dwars' is en niet alles wat er gebeurt wil controleren of inpassen in één stijl of onder één logo. De onvoorspelbaarheid en het experiment koesteren, dat hoort bij wat een stad zou moeten zijn.

Leuven is de voorbije jaren uit een dreigende slaap gewekt. Dat is een goede zaak. Maar het volstaat niet. Met de recepten en bestuursstijl van het verleden de uitdagingen van de toekomst aangaan is geen goede optie. Een stad is geen eiland in de wereld. Het is een knooppunt waar wat beweegt in de 'grote' wereld elke dag opnieuw zichtbaar wordt. Het is tegelijk een plek waar een sociaal-ecologisch duurzaam antwoord op de uitdagingen van de wereld van de 21ste eeuw vorm kan krijgen, vandaag al. De beste garantie om die wissel op de toekomst te nemen, is een versterking van de groene politiek in deze stad.

1. Een duurzame stad

Als het op groene keuzes voor een meer duurzame stad aankomt, dan heeft het huidig stadsbestuur heel wat kansen laten liggen of verkeerde keuzes gemaakt. Leuven uitbouwen tot een groene stad, die trendsetter is op het vlak van b.v. duurzame energie, het aantrekken van bedrijven die voluit de kaart van een duurzame toekomst trekken of de uitbouw van een lokaal klimaatbeleid was duidelijk geen prioriteit voor het huidig stadsbestuur. Dat kan en moet anders. Het is beter voor mens en milieu. Het geeft onze kinderen en kleinkinderen een beter uitzicht op een leefbare toekomst. En het is ook economisch een slimme keuze. Groen! heeft een pak uitdagende voorstellen klaar om Leuven op het spoor van een groene toekomst te zetten.

Een ecologisch duurzame stad

Algemeen

01. Er worden lokale concrete en meetbare duurzaamheidsdoelstellingen (b.v. op het vlak van ruimtegebruik, energie, luchtkwaliteit, materiaalgebruik, afval, mobiliteit...) vastgelegd voor de bestuursperiode 2006-2012. Jaarlijks wordt de voortgang gerapporteerd. Burgers en adviesraden worden betrokken bij de opvolging van het duurzaamheidsbeleid. Dat gebeurt via een duurzaamheidsspiegel¹. Waar ze ontbreken, worden de nodige instrumenten voorzien om de voortgang in het duurzaamheidsbeleid te meten (b.v. meetpunt luchtkwaliteit).
02. De stad geeft zelf het goede voorbeeld. Zij kiest voor energiebesparing en duurzame energie, duurzaam waterverbruik, duurzaam bouwen, reductie van het gebruik van bestrijdingsmiddelen, afvalpreventie en een duurzaam aankoopbeleid: groene bestekken: milieuverantwoord, maar ook sociaal verantwoord, ook voor grote aankopen.
03. Bij samenwerkingsovereenkomsten met de Vlaamse overheid kiest de stad steeds voor het hoogste ambitieniveau op het vlak van duurzaamheid.
04. Er wordt een actief beleid van informatie en betrokkenheid gevoerd ten aanzien van burgers, het middenveld en bedrijven om zo tot een groter draagvlak voor het gevoerde duurzaamheidsbeleid te komen. Adviesraden worden actief betrokken. Initiatieven als wijkbudgetten en klimaatwijken worden gesteund. De milieu- en natuurverenigingen krijgen steun.

Groen in je buurt

05. Recht op basisgroen²: iedere bewoner heeft recht op woongroen op max. 150 meter, op wijkgroen op max. 400 meter. Elke bewoner heeft op wijkniveau recht op 10 m² groen. Waar deze norm niet gehaald wordt, wordt een offensief groen-ontwikkelingsplan opgemaakt op wijkniveau. Begroeningspremies per vierkante meter voor gevelgroen, groene daken of het vergroenen van verharde voortuinen. Er wordt naast een voldoende kwantiteit ook gestreefd naar voldoende kwaliteit van het groen. Er wordt daartoe zoveel mogelijk gekozen voor duurzame aanplantingen in plaats van massa's eenjarige planten. Ecologisch tuinbeheer wordt gepromoot.
06. De stad steunt haar inwoners om zoveel mogelijk verloren plekken te vergroenen. Tijdelijk braakliggende gronden kunnen gebruikt worden als bijvoorbeeld moestuintjes of kunnen ingezaaid worden met een kleurrijke bloemenakker. Er komt een offensief groendaken-plan voor de eigen gebouwen van de stad.
07. Vergroening van wijken in samenspraak met bewoners. De stad duidt de wijken aan waar de nood hoog is en zet een traject uit om tot meer duurzaam groen te komen in de wijk samen met de bewoners. Waar mogelijk mondt dit uit in buurtcontracten: burgers die zelf mee groen in hun buurt gaan beheren.

¹ Zie: <http://www.sla21.be/html/duurzaamheidsspiegel/duurzaamheidsspiegel.htm>

² Zie: http://www.vrp.be/files/ruimte_en_planning/2003-2.pdf

08. Er wordt een lokale 'rode lijst'³ en een actieplan opgesteld om lokaal bedreigde soorten te beschermen of soorten die in de gemeente verdwenen zijn, terug uit te zetten. Dagvlinders en huismussen worden als testcase naar voren geschoven. Door in het algemeen te kiezen voor ecologisch groenbeheer, zonder bestrijdingsmiddelen, zal ook de biodiversiteit terug kunnen toenemen.
09. Er is voldoende betrokkenheid en ondersteuning voor de bestaande natuurreservaten en natuurprojecten in en rond Leuven. Een aandachtspunten is onder meer het voorzien van een stedelijk ambtenaar als aanspreekpunt.
10. Er wordt in het eigen beleid voluit gekozen voor ecologisch groenbeheer. Ook de burgers worden gesensibiliseerd en ondersteund om te kiezen voor ecologisch groenbeheer. Eenjarige planten voor sierperken zijn weinig duurzaam en worden daarom afgebouwd en stilaan vervangen door meer duurzame aanplantingen met doorlevende aanplantingen. Bij de keuze van plantgoed gaat de voorkeur uit naar ecologisch geteeld en streekeigen soorten. Bij de plantenkeuze wordt de juiste plant op de juiste plaats gezet. Op deze manier hebben de planten alle kansen voor een gezond leven. Op vlak van privégroen wordt voldoende gesensibiliseerd naar inwoners. Velt wordt hierbij betrokken als organisatie.
11. Bij het ontwerp van nieuwe projecten wordt voldoende en tijdig nagedacht over de groenvoorzieningen. Er wordt vanaf nu systematisch gekozen voor ecologisch groen. Van in het begin, bij het ontwerp wordt nagedacht over de haalbaarheid van het beheer op een ecologische manier. Daarvoor worden bekwame ecologische tuinarchitecten ingeschakeld bij het opstellen van de plannen.

Gezond leven

12. Er komt een lokaal plan tegen fijn stof. Belangrijk is in de eerste plaats dat er een lokaal meetpunt komt. Op een aantal knooppunten komen er informatieborden, zodat burgers steeds weten hoe de luchtkwaliteit is. Daarnaast komt er een reeks maatregelen om de lokale luchtkwaliteit te verbeteren. Daarbij gaat het onder meer om het instellen van snelheidsbeperkingen, het voorzien van meer zones 30, het opleggen van omleidingsroutes aan vrachtwagens, meer promotie voor de meest milieuvriendelijke bus en de fiets, het uitrusten van de eigen dienstwagens met roetfilters.
13. De stad bouwt zelf actief het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen af. Dit kan door te kiezen voor preventieve aanplantingen en mechanische bestrijding, of door de natuurlijke vegetatie op een beheerde manier de ruimte te geven die ze verdient. Groen! wil alvast de deadline van 2014 voor het weren van pesticiden naar voor schuiven tot 2008. Ook rond het gebruik van andere chemische stoffen (b.v. reinigingsproducten in gemeentelijke of openbare gebouwen) wordt een soortgelijk voorzorgsbeleid toegepast. Verder stelt de stad een actieplan op om het gebruik van pesticiden en andere milieuonvriendelijke, schadelijke en giftige stoffen door andere actoren (landbouw, industrie, particulieren) te verminderen. Aan de initiatieven die nu al lopen (b.v. pesticidenvrije aanpak in Kessel-Lo) zou veel meer rechtbaarheid moeten gegeven worden. Hier ligt een enorme kans om via sensibilisering de inwoners ook te motiveren om zonder bestrijdingsmiddelen te werken.
14. De stad breidt het ecologisch bermbeheer uit.
15. De stad maakt in haar maaltijden (personeels- en schoolkantines, rusthuis, maaltijdbedeling) gebruik van ecologische producten (bioproducten, fair trade, streekeigen producten,...) en biedt altijd minstens één vegetarische keuzemogelijkheid aan. Het is niet de bedoeling dit eenmalig te doen, maar wel structureel te integreren en permanent aan te bieden.
16. De stad sluit zich aan bij de campagne voor GGO-vrije gemeenten.⁴
17. Tegen 2008 moeten in alle gemeenten de Europese grenswaarden voor omgevingslawaai (vooral veroorzaakt door wegverkeer) gehaald worden⁵. De stad bereidt daarom een strategische geluidskaart voor, samen met een actieplan als door verkeer overdag de limiet van 65 dB (A) of 's nachts van 55 dB(A) overschreden wordt.

Afval

18. De stad maakt een actieplan op om in de volgende jaren de totale hoeveelheid geproduceerd afval op haar grondgebied naar beneden te halen. Daarbij moet er grotere bijkomende aandacht gaan naar afvalpreventie, stimuleren van hergebruik, tegengaan van zwerfvuil, gerichte acties naar scholen, winkels en bedrijven.

³ Zie: <http://www.iucn.org/themes/ssc/redlist2006/redlist2006.htm> en http://www.inbo.be/content/page.asp?pid=BEL_VLA_SOO_rodelijst

⁴ Zie: http://www.velt.be/joomla/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=35&Itemid=68

⁵ Zie: <http://europa.eu/scadplus/leg/nl/lvb/l21180.htm>

19. Er komt een speciale actie in samenwerking met de middenstand waarbij mensen beloond worden als ze meer retourverpakkingen of milieuvriendelijke producten kopen.
20. Bij grotere evenementen als Marktrock, Hapje-Tapje en Beleuvenissen worden systematisch herbruikbare bekertjes ingezet.

Blauwe aders

21. De stad stimuleert een actief afkoppelingsbeleid, door gezinnen en bedrijven aan te zetten om regenwater en afvalwater maximaal te scheiden. Bestaande stimuli voor groendaken, regenwaterputten en huishoudelijk gebruik van regenwater worden nog meer bekend gemaakt. Waar mogelijk worden projecten van kleinschalige waterzuivering via rietvelden gestimuleerd.
22. Voor grote bouwwerken worden strengere randvoorwaarden opgelegd voor waterbeheer.
23. Er komt een actief 'onthardingsbeleid', waarbij de hoeveelheid verharde oppervlakte in de stad, b.v. via premies voor particulieren verminderd wordt en instellingen, scholen enz. ertoe aangezet worden om opritten, wegen, speelplaatsen te 'ontharden' of op zijn minst doorlaatbare materialen te gebruiken. Met een aanpassing van gemeentelijke heffingen voor bedrijven op basis van de hoeveelheid verharde oppervlakte (verharde parkeerplaatsen, ...). Verhardingen moeten beperkt worden tot de plaatsen waar ze echt nodig zijn. En bovendien moet de voorkeur gegeven worden aan open en halfopen verhardingstypes.
24. Natuurontwikkelingsplan 'De Dijle, levend door Leuven'. Opdat dit plan echt zou lukken is er behoefte aan volgehouden actie en inzet van middelen. Enkele aandachtspunten:
  - Opzetten van een professionele werkgroep die plannen maakt en uitvoering voorbereidt
  - Een sterk sturende rol bij plannen en vergunningen om de ecologische en maatschappelijke doelstellingen te vrijwaren
  - Goede communicatie en betrokkenheid van de bevolking
  - Openleggen van de Dijle aan Hertogendal met voldoende ruimte voor natuurlijke oevers en groenzones
  - Openleggen van de Dijle aan de Vismarkt.
25. In nieuwe wijken of bij heraanleg worden zoveel mogelijk voor 'wadi's' (= afgloeiende straten met infiltratiegreppels in het midden) gekozen.

Een groene energierevolutie

26. Er komt een lokaal klimaatplan. Vertrekkend vanuit een inventaris van de huidige CO₂-uitstoot worden er doelstellingen en maatregelen vastgelegd om te komen tot een actieve lokale aanpak van het klimaatprobleem. Jaarlijks wordt aan de bevolking gerapporteerd over de voortgang.
27. Er wordt een klimaatscore opgemaakt die het gemiddelde gas en elektriciteitsverbruik per inwoner weergeeft. Op deze wijze kunnen de inwoners hun energieverbruik vergelijken met het gemiddelde en kunnen het beleid worden geëvalueerd en waar nodig bijgestuurd.
28. De stad volgt haar energieverbruik nauwkeurig op door middel van een energieboekhouding. De stad stippelt een traject uit om de energieprestaties van de gebouwen te verbeteren. Via energie-audits gaat zij na met welke kosteneffectieve maatregelen zij energie kan besparen zonder comfortverlies. Derdepartijfinanciering wordt een beleidsinstrument om energiebesparing te realiseren. Er wordt een contract afgesloten met een firma die zich ertoe verbindt om over een bepaalde periode een bepaalde energiebesparing te realiseren.
29. Openbare verlichting kan energiezuiniger door een goede inplanting van de verlichting, een goede oriëntatie van de lichtbundel en efficiënte armaturen met hoogrendementslampen.
30. De bouw van lage-energiekantoren met natuurlijke ventilatie, passieve zonne-energie,... en de bouw van lage-energiewoningen wordt als standaard bouwpraktijk naar voren geschoven. Ook voor nieuwe concepten zoals de passiefwoning of de nul-energie-woning wordt ruimte voorzien. Er komt een innovatief project voor een passiefhuiskantoor⁶.
31. Bij stadsvernieuwingsprojecten wordt maximaal voor zongerichte renovaties gekozen en waar mogelijk wijkverwarming⁷ op basis van decentrale elektriciteitsopwekking met recuperatie van restwarmte (zogenaamde warmtekrachtkoppeling) toegepast.

⁶ Zie voorstel passiefhuiskantoor in reeks 'beelden van een groene stad' op www.groenleuven.be.

⁷ Zie voorstel wijkverwarming in reeks 'beelden van een groene stad' op www.groenleuven.be

32. De stad promoot het gebruik van dienstfietsen en autodelen nog verder en vergroent het wagenpark: groene voertuigen moeten niet enkel energiezuinig, maar ook zo weinig mogelijk vervuילend zijn.
33. De stad is wegbereider van hernieuwbare energie, en zorgt ervoor dat er windmolens komen in de stad.
34. De stad stelt een zonnedakenplan⁸ op. Een sleutelement in dit plan is de oprichting van een Leuvens Energie Agentschap (LEA). Dat mobiliseert kennis en middelen om aan vernieuwend energiebeleid te doen. Het LEA kan gezinnen ondersteunen bij een ecologische renovatie van hun huis en ook een zonnedakenplan opstellen. Hiervoor wordt ook samengewerkt met Leuvense bedrijven en onderzoeksinstellingen. Met huisvestingsmaatschappijen en particulieren samen worden zoveel mogelijk zonnedaken gerealiseerd.
35. De stad schakelt over op groene stroom voor 50% van het eigen verbruik.
36. Er komt een energieloket voor alle inwoners. Mensen en verenigingen kunnen er terecht voor kosteloos energie-advies bij renovatie en nieuwbouwprojecten, energie-audits, goedkope leningen voor energiebesparingsinvesteringen (in het geval van mensen met een laag inkomens zelfs renteloze leningen). Het energieloket gaat ook zelf op pad om bij mensen thuis advies te geven over hoe ze energie kunnen besparen.
37. De stad subsidieert energie-audits voor bestaande woning en energiedoorlichtingen voor (ver)nieuwbouw. Zij stimuleert de bouw van passiefhuizen of passief-plus-huizen (huizen die een stroomoverschot leveren aan het net).
38. Er komt een innovatief voorbeeldproject van een CO₂-neutrale wijk.

Duurzaam bouwen

39. De stad kiest zelf voor duurzaam en gezond bouwen. De stad werkt met een duurzame checklist voor lokale bouwprojecten, maakt gebruik van hout met FSC-label⁹, natuurverven, breekpuin met COPRO-keuring¹⁰, zorgt voor gevelgroen, daktuinen en groendaken,...
40. De stad stimuleert duurzaam bouwen door haar inwoners via informatie en sensibilisering, via subsidies (b.v. voor gebruik van FSC-hout, natuurverven, isolatiematerialen uit nagroeibare grondstoffen) en via het vergunningsbeleid.
41. Binnen de stedelijke diensten en het autonoom stadsbedrijf wordt deskundigheid rond duurzaam bouwen opgebouwd, onder meer via aangepaste vorming van de personeelsleden.

Dierenwelzijn

42. De stad heeft actief aandacht voor dierenwelzijn. Instrumenten zijn onder andere het politiereglement, het milieuvergunningbeleid, sensibiliseringsacties en controle. Een van de schepenen krijgt de bevoegdheid over dierenwelzijn. In de politiezone is er minstens één politieagent die zich specialiseert in dierenwelzijn.
43. Circussen met wilde dieren worden niet toegelaten. Ook het bezit van wilde, exotische dieren door particulieren, de verkoop van gezelschapsdieren op markten, of het gebruik van dieren op kermissen zijn niet wenselijk. Minimaal moet er een verzorgd grasveld of terrein voorzien worden waar dieren als pony's tijdens de sluitingsuren van de kermis kunnen rondlopen en dient er controle te zijn op de algemene verzorging.
44. De stad werkt samen met dierenartsen en dierenwelzijnsorganisaties voor de opvang van zwerfdieren, zieke en gezonde dieren en voor een diervriendelijke aanpak bij problemen met overpopulaties. Dit kan onder andere door onder bepaalde voorwaarden steun te verlenen aan dierenopvang en -hulpcentra, door een sterilisatie- en vaccinatiecampagne voor zwerfkatten en -honden. door regulatie van het voedselaanbod en geboortebeperving door eimanipulatie bij duiven.
45. De stad neemt haar verantwoordelijkheid op en zorgt voor een goede regeling voor de rituele slachtingen zodat de wet op een correcte wijze kan worden toegepast.

Algemene leefkwaliteit

46. Om de problemen met leefkwaliteit in stadswijken aan te pakken, kan men het best uitgaan van een nulmeting om de problemen in kaart te brengen. Op basis van objectieve gegevens (kwaliteit

⁸ Zie voorstel zonnedakenplan in reeks 'beelden van een groene stad' op www.groenleuven.be .

⁹ Zie: <http://fsc.wvf.be/fsc.cfm>

¹⁰ Zie: http://www.vzwcoproasbl.be/nl/start_n.htm

woningen, aantal sluikstorten, meting luchtkwaliteit, bodemvervuiling, aantal decibels, ...) maar ook subjectieve gegevens (bevraging hindergevoelens bij de mensen zelf). Vervolgens kan via een open planproces met alle actoren in de wijk werk gemaakt worden van een integraal plan om de leefkwaliteit in de wijk op te trekken. De norm moet worden gebaseerd op de draagkracht van kinderen en ouderen.

Ecologische economie

Duurzame bedrijven

47. Als eerste concrete stap naar maatschappelijk verantwoord ondernemen sluit de stad 'duurzaamheidscontracten' af met de grotere bedrijven op haar grondgebied, in de eerste plaats met nieuwe bedrijven die zich komen vestigen in de gemeente. Dit contract kan gekoppeld worden aan het in concessie geven van gronden op bedrijventerreinen. Een duurzaamheidscontract wordt opgesteld volgens volgende criteria: (1) het sociaal nut van de productie, (2) een ecologisch verantwoorde productiewijze tegenover eigen werknemers, consumenten, omwonenden, het natuurlijk milieu, (3) sociale en democratische werkvoorwaarden – rekrutering (in de mate van het mogelijke) van werknemers uit de directe omgeving en uit specifieke doelgroepen die het moeilijk hebben op de arbeidsmarkt (b.v. allochtonen, jongeren, personen met een handicap), (4) een bedrijfsvervoerplan waarin de mobiliteitsdruk door het woon-werk-verkeer en het transport van goederen, zo laag mogelijk gehouden wordt en zoveel mogelijk gebeurt via milieuvriendelijke vervoerswijzen.
48. De stad start een aantal innovatieve voorbeeldprojecten, waarvoor een samenwerkingsstructuur met bedrijven en kennisinstellingen wordt opgezet. De groene voorstellen rond onder meer een zonnedakenplan, passiefhuiskantoor of stadsboxen zijn voorbeelden van dergelijke projecten.
49. Er wordt werk gemaakt van beurzen voor samenaankoop van bedrijfsruimte door KMO's. In eerste instantie worden leegstaande bedrijfsruimten herbruikt. Naar analogie met beurzen voor de aankoop van leegstaande gebouwen, kunnen ook beurzen georganiseerd worden waarbij KMO's of zelfstandigen de mogelijkheid krijgen om samen een groter bedrijfsgebouw te kopen of te huren. Voor grote projecten kan dit het best via het autonoom stadsbedrijf of door samenwerking tussen overheid en particuliere sector. De stad kan verder voorzien in een aanbod van sociale winkelpanden naar analogie met sociale woningen.
50. Bij de (her)ontwikkeling van bedrijventerreinen of bedrijfsgebouwen worden de principes van duurzame ontwikkeling centraal gesteld. Er wordt systematisch gekozen voor compact bouwen (in meerdere lagen), het beperken van parkings en ruimtes tussen bedrijven, het uitbouwen van gemeenschappelijke voorzieningen, het onderling uitwisselen van reststromen en restwarmte, terreinoverkoepelende bedrijfsvervoerplannen (pendelbussen, gezamenlijk woon-werkverkeer,...), samenaankoop van goederen en diensten (b.v. elektriciteit), ophalen van KGA. De stad stelt voorwaarden aan alle bedrijventerreinen inzake zuinig ruimtegebruik. De gemeente kan voorzien in subsidies voor de opmaak van collectieve vervoersplannen, de opzet van gemeenschappelijke diensten op bedrijfsterreinen (clustering) of rationeel energiegebruik.
51. Er komt een sociaal-ecologisch bedrijvent centrum (eco-park of memo-park). Het gaat hierbij enerzijds om een centrum dat een aantal bedrijven samenbrengt dat maximaal wil voldoen aan sociale en ecologische criteria. Het bedrijfsgebouw zelf wordt ook via de meest duurzame technieken gebouwd of verbouwd (b.v. passiefhuiskantoor, duurzame materialen, slimme mobiliteitsoplossingen, ...) Anderzijds is het bedrijvent centrum een structuur waarin expertise wordt samengebracht rond duurzaam ondernemen, en van waaruit samenwerkingsprojecten worden opgestart met bedrijven en onderzoeksinstellingen in de stad en de regio.

Lokaal winkelen

52. Het ruimtelijk beleid is gericht op nabijheid (verwevenheid) van de ruimtelijke functies wonen, winkelen, werken. Er wordt gekozen voor het versterken van de kernen, sturen van het vestigingsbeleid van winkels, herwaardering van winkelstraten (winkelcentra) in kernen, ontraden van baanwinkels en shoppingcentra buiten de kernen.
53. De stad kiest voor voldoende ondersteuning van de lokale middenstand over het hele grondgebied. De ondersteuning mag niet beperkt blijven tot enkele autovrije zones in de binnenstad. Autoluwe maatregelen moeten voorzien worden voor het hele stedelijk gebied. Het is verder belangrijk dat een netwerk van kleinere buurtgerichte winkels kan blijven bestaan. Zij spelen een belangrijke rol in de leefbaarheid van buurten en wijken.
54. De stad stelt een strategisch commercieel plan op waarbij de detailhandel en in het bijzonder de buurtwinkel een plaats krijgen. Bij stadsvernieuwingsprojecten of bij woonontwikkelingsprojecten

neemt de stad ook expliciet voorzieningen voor buurtverzorgende handel op. Zo worden jongere ondernemers gestimuleerd om een eigen zaak te beginnen, en is voor lokale bewoners een basisaanbod van buurtvoorzieningen gegarandeerd.

55. De stad stimuleert winkelen in eigen buurt door promotie van plaatselijke winkels via een promotiecampagne, renovatiepremies, vestigingssubsidie voor jonge handelaars die een leegstand handelspand omvormen tot buurtwinkel, een stadspaarkaart, of met waardebonnen om (nieuwe) buurtbewoners aan te zetten boodschappen te doen in de eigen buurt. Groen! wil geen afbouw van de openbare diensten. Buurtwinkels kunnen ook een aantal diensten van de Post, de Lijn of de NMBS opnieuw opnemen en zo als een 'service-punt' fungeren.
56. De stad kan ook een sociale rol spelen in de lokale distributie, door stimuli te geven voor boodschappendiensten of – omgekeerd – door dienstverlening, leveringen aan huis (de postbode, de melkboer, de kruidenier) aan te moedigen.
57. De gemeente profileert zich als een 'Fair Trade-gemeente'.¹¹

Lokaal aan het werk

58. In het lokaal werkgelegenheidsbeleid wordt nog meer de klemtoon gelegd op enerzijds ondersteuning van kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt en op steun voor toekomstgerichte duurzame en innovatieve projecten.
59. Er gaat blijvend ruime steun naar alle projecten in de sociale economie.
60. Mensen met een laag inkomen, werkzoekenden of leefloners die een eigen onderneming willen opzetten, krijgen daarbij extra ondersteuning, zodat ze zo goed mogelijk kunnen starten.
61. Samen met lokale bedrijven, kennisinstellingen en met steun van de hogere overheid wordt een structuur opgezet die zich richt op de ecologische renovatie van woningen, leegstaande kantoorgebouwen of fabriekspanden. Dit kan een van de projecten van het sociaal-ecologisch bedrijvent centrum (zie hoger) worden. Bedoeling is zelf projecten op te starten en tegelijk een gemakkelijk aanspreekpunt te vormen voor bedrijven en particulieren die steun zoeken bij de renovatie van hun panden.
62. De stad maakt werk van de evenredige deelname van allochtonen op de lokale arbeidsmarkt. Dit veronderstelt onder meer een voldoende aanbod aan lessen Nederland, de inschakeling van jobmakelaars voor allochtonen en de versterking van het etnisch ondernemerschap.
63. De stad speelt een actieve en stimulerende rol om kleinere ondernemingen te overtuigen om meer allochtonen in dienst te nemen. De bestaande overheidsinstrumenten om meer allochtonen aan het werk te krijgen zijn te sterk gericht op de grotere ondernemingen. De gemeente kan vooroordelen bij KMO's wegwerken door meer informatie, begeleiding en coaching op maat van de onderneming.
64. De stad creëert via haar eigen personeelsbeleid kansen voor moeilijk bemiddelbare werkzoekenden, onder andere door het hanteren van quota voor allochtonen in eigen diensten.
65. Ondernemingen uitgebaat door allochtonen kunnen een verrijking betekenen voor straten en wijken. Maar meer aandacht van de stad, kamer van koophandel en ondernemersnetwerken is nodig, want de allochtone ondernemer kampt met problemen die ook te maken hebben met problemen specifiek voor de allochtone groep: communicatieproblemen, beperkt netwerk, informatieproblemen (niet goed op de hoogte van regelgeving), weinig gebruikmaken van voorzieningen. De stad voorziet in ondersteunende vormings- en coachinginitiatieven voor allochtone ondernemers. Een lokaal adviesbureau allochtoon ondernemen kan doorverwijzen naar andere diensten voor bedrijfsadvies op maat van allochtone ondernemers, intensieve trajectbegeleiding, vorming en begeleiding, informatie over wetgeving, bedrijfsbeheer. Kamers van koophandel, middenstandsorganisaties, scholen en integratiediensten werken samen op bovenlokaal niveau voor de organisatie van een bedrijvennetwerk van allochtonen. Uiteraard dient elke onderneming de bestaande wetgeving te respecteren. Hierop dient de gemeente strikt toe te zien. Bijkomende regels zijn niet nodig, maar de gemeente kan wel een spreidingsbeleid ten aanzien van nacht- of belwinkels instellen.
66. Via een Masterplan Lokale Diensteneconomie legt de stad accenten inzake maatschappelijke noden, kansengroepen, dienstverlening in bepaalde buurten. De stad valoriseert de beschikbare federale en gewestelijke steun om te komen tot een maximale integratie van de inspanningen van lokale werkwinkels, PWA's en de inzet van dienstencheques. Ze sluit hiervoor een partnerschapsverdrag lokaal werkgelegenheidsbeleid.

---

¹¹ Zie: <http://www.ikbenverkocht.be>

Duurzame mobiliteit

Nabijheid is de beste basismobiliteit

67. Er is geen goed mobiliteitsbeleid mogelijk zonder een goed ruimtelijk beleid. Wonen, werken, school lopen, winkelen, recreëren willen we dichter bij elkaar brengen, zodat minder (auto)verplaatsingen nodig zijn. We denken hierbij onder meer aan de volgende dingen:
- De verkeersimpact van een project moet altijd vooraf centraal staan bij de inplanting van nieuwe functies.
  - Verdere inbreiding in bestaande woonkernen.
  - Centrumwonen aantrekkelijker maken.
  - Versterking van de kleinhandel in plaats van winkelcentra in de rand.
  - Actieplan voor buurtwinkels en het bevorderen van combinatiewinkels en samenwerking met de overheid.
  - Bevorderen van dienstverlening aan huis en in verdeelpunten in de onmiddellijke buurt.
  - Vlotte bereikbaarheid van kleine zelfstandigen te voet, per fiets en met het openbare vervoer.
  - Verkeersveilige schoolomgevingen en -routes (onder meer via kindlinten en fietsstraten).
  - Goede doordachte vormen van telewerken en thuiswerken. De stad kan een voorbeeldrol opnemen of logistieke ondersteuning bieden (b.v. als partner bij het inrichten van ruimtes voor telewerk).
  - Het herstel van veldwegen¹² levert kortere en veiligere voet- en fietstrajecten op.

Doel is duurzaam mobiel

68. Wij willen dat de ecologische dimensie een volwaardige doelstelling wordt van het mobiliteitsbeleid. Het streven naar minder luchtvervuiling zorgt voor meer veiligheid en leefbaarheid. Het verminderen van het globale aantal autoverplaatsingen moet dan ook een doel zijn van het mobiliteitsbeleid. We willen dat dit ook zo wordt ingeschreven in het komende mobiliteitsplan.
69. Het mobiliteitsbeleid moet telkens voorrang geven aan het meest duurzame mobiliteitsmiddel. Het gebruik van de fiets en het te voet gaan moeten meer aangemoedigd worden, in woord en daad. Er moet veel meer geïnvesteerd worden in fietsverkeer: fietsroutes en vooral fietsstallingen. Ook in het openbaar vervoer blijven investeringen nodig. Autoverplaatsingen, zeker op korte afstanden, moeten ontmoedigd worden.
70. Goede voorbeelden maken indruk. Wanneer de burgemeester en de leden van het schepencollege zelf systematisch de fiets en het openbaar vervoer zouden gebruiken, dan zou dit een zeer positief effect kunnen hebben op de promotie van duurzame mobiliteitsvormen. Verder moet bij de uitbouw van het eigen wagenpark systematisch gekozen worden voor de meest duurzame optie. Daarover ook promotie maken zal een positief effect hebben op een duurzaam mobiliteitsbeleid.
71. Voorafgaand aan de herziening van het mobiliteitsplan wordt in een evaluatie nagegaan in hoeverre de doelstellingen van het huidig plan zijn bereikt, wat de effecten ervan waren en waar bijkomende maatregelen nodig zijn. Het huidig mobiliteitsplan is immers maar gedeeltelijk uitgevoerd.
72. Bij de herziening van het mobiliteitsplan worden enkele niet-duurzame projecten geschrapt. Zo moet onder meer het plan van een extra verkeersweg tussen Haasrode en de Naamseseenweg parallel aan de E40 en tussen de Waversebaan en Naamseseenweg geschrapt worden.

Geef de straat terug aan de bewoners

73. Er komt een uitbreiding van de autovrije zones in het stedelijk gebied, die moeten passen in een globaal plan voor de publieke ruimte. In een eerste fase denken we aan de zone rond Ladeuzeplein, Hooverplein, Tiensestraat, Fochplein, Margarethaplein, De Layensplein. Daarna kunnen andere zones aan bod komen (zoals b.v. Smoldersplein, Vismarkt, Hogeschoolplein, en pleinen in de verschillende deelgemeenten). Zo zou er werk gemaakt moeten worden van de verdere uitbouw van de Brusselsestraat, Parijsstraat-Schapenstraat, Tiensestraat, Mechelsestraat als een aantrekkelijke route voor voetgangers en fietsers.
74. Het principe van een meer autoluwe inrichting mag evenwel niet beperkt blijven tot de binnenstad, en zou richtinggevend moeten zijn voor de aanpassing van het mobiliteitsplan voor het hele stedelijk

---

¹² Naar de situatie zoals beschreven in de atlas van buurtwegen van 1840.

gebied. 30 km/u moet de regel zijn in de bebouwde kom. Binnen de bebouwde kom kan enkel in verbindingsstraten nog 50 km/u gereden worden.

75. Geef de straat terug aan de bewoners. Wijkbewoners moeten ervoor kunnen kiezen om hun straat, een deel van een wijk of zelfs een hele wijk op bepaalde momenten of permanent autovrij te maken. Speelstraten moeten ook mogelijk zijn buiten de vakanties en kunnen uitgroeien tot echte buurtstraten (actie “stoel op straat”). Dit houdt ook de effectieve bestrijding van sluipverkeer in.
76. Bij de (her)aanleg van woonwijken wordt systematischer gekozen voor woonerven.
77. Er komen projecten van autovrij wonen¹³. Bij de ontwikkeling van het project wordt slechts een zeer klein aantal parkeerplaatsen voorzien (b.v. een norm van 0,1 of 0,2 plaatsen per wooneenheid). De voorziene parkeerplaatsen worden ingevuld door een project van autodelen, met enkele plaatsen voor mensen met een handicap en voor bezoekers. Aan mensen die in het project stappen, kan als bonus een goedkoop abonnement openbaar vervoer worden gegeven. Een speciaal tarief voor autodeeldiensten wordt eveneens voorzien. Er worden ruime, comfortabele en veilige fietsvoorzieningen geïntegreerd. Faciliteiten als een boodschappendienst en kinderopvang kunnen worden voorzien. Het uitgespaarde geld (en ruimte!) kan worden geïnvesteerd in een betere leefomgeving, met meer groen, gemeenschapsvoorzieningen en veilige routes onder meer voor kinderen.
78. Verdere promotie van autodelen, ook door de gemeente (voorzien van vlot bereikbare parkeerplaats en fietsenstalling, groene mobiliteitskaart, informatie, samenbrengen geïnteresseerden,...)
79. Een ‘groene mobiliteitskaart’ voor bewoners zonder auto of autodelers (als alternatief voor de bewonersparkeerkaart). Bewoners kunnen deze kaart gebruiken voor groene mobiliteitsdiensten, zoals fietsherstellingen, korting op het openbaar vervoer,...
80. Het parkeerbeleid verder aanscherpen in duurzame zin. Auto’s worden opgevangen in parkings aan de rand van de stad, met vlotte overstapmogelijkheden op openbaar vervoer en fiets. In stadscentra worden P-routes met indicatie van vrije parkeerplaatsen uitgewerkt. Het aantal parkeerplaatsen in de kern wordt beperkt en staat in hoofdzaak ten dienste van de bewoners. Betaalparkings kunnen geheel of gedeeltelijk omgevormd worden tot bewonersparkings. Parkeerplaatsen voor de deur kunnen op vraag van bewoners ook omgevormd worden tot ruimten met andere bestemmingen. Om ruimte uit te sparen wordt meervoudig parkeergebruik gestimuleerd (b.v. in bedrijvzones, door winkelparkings buiten de openingsuren voor andere activiteiten open te stellen) en genieten voor bewoners compacte buurtparkings de voorkeur. Vrachtwagens parkeren best niet in de bebouwde kom, maar in afgebakende parkeergebieden in industriezones.
81. Uitbouw van een volwaardige dienst mobiliteit, die valt onder de bevoegdheid van de schepen van openbare werken en mobiliteit (fietsbeleid, parkeerbeleid, openbare ruimte, openbaar vervoer, verkeersveiligheid, ...).
82. Uitbouw van mobiliteitsmanagement, onder andere via een mobiliteitswinkel die particulieren, bedrijven en organisaties ondersteunt bij het maken van duurzame mobiliteitskeuzes.
83. Groen mobiliteitspakket voor nieuwe inwoners. Dit pakket bevat niet alleen informatie over milieuvriendelijke verplaatsingsmogelijkheden in de gemeente, maar ook stimuli voor het gebruik van groene vervoerwijzen.
84. Zwaar en/of doorgaand vrachtvervoer hoort zo weinig mogelijk thuis in de kernen van steden en gemeenten. Wij zijn voorstander van de uitbouw van een systeem van ‘stadsboxen’¹⁴ waarbij grotere vrachtwagens niet meer in de (binnen)stad moeten komen, maar wel via kleinere containers hun vracht aan de rand van het stedelijk gebied kunnen overladen op kleinere vrachtwagens.
85. Sluipverkeer van zowel vracht- als personenwagens kan bijkomend aangepakt worden door een andere verkeerscirculatie die auto en vrachtverkeer op de hoofdwegen en autosnelwegen brengt en aangepaste GPS-systemen, zodat woonstraten niet als alternatieve doorgangsroutes aangegeven worden. Ook infrastructuur die aangepast is aan de (verblijfs)functie van de straat, ontmoedigt sluipverkeer. Er komt een permanent overleg tussen stad en GPS-bedrijven zodat kan voorkomen worden dat onder meer vrachtverkeer onterecht in woonstraten terecht komt.
86. Groen! wil een effectieve aanpak van sluipverkeer voor woonwijken. Uitvoering van maatregelen uit het mobiliteitsplan (Platte Lostraat, Karel Schurmansstraat/Werkhuizenstraat, Regentplein, Leming, Kortrijksestraat) en bijkomende maatregelen, indien voorziene maatregelen niet werken (Vandenbemptlaan, Huttelaan). De bedoeling is dat het verkeer geconcentreerd wordt op enkele doorgaande assen en dat woonwijken ontlast worden.

¹³ Zie voorstel autovrij wonen in reeks ‘beelden van een groene stad’ op www.groenleuven.be

¹⁴ Zie voorstel stadsboxen in reeks ‘beelden van een groene stad’ op www.groenleuven.be

Voetganger en fietser op de eerste plaats

87. Kinderen, ouderen, mensen met een handicap, ... vormen de norm bij de (her)aanleg van infrastructuur. Een voetpad moet ook voor mensen met een rolstoel of kinderwagen breed en comfortabel genoeg zijn, een kruispunt ook voor kinderen overzichtelijk en ook oversteekbaar voor ouderen, verkeersborden moeten ook voor kinderen duidelijk zichtbaar zijn.
88. Een consequente keuze voor fiets- en voetgangersvriendelijke infrastructuur. Eerst dient men de behoeften van de zachte weggebruiker na te gaan, dan het openbaar vervoer en dan pas het autoverkeer. Het Vademecum Voetgangersvoorzieningen en het vademecum Fietsvoorzieningen wordt consequent nageleefd. Groen! kiest onder andere voor:
  - ruime obstakelvrije wandelruimte
  - een fijnmazig netwerk van comfortabele, vlot bereidbare fietsroutes, ook en vooral voor woon-werkverkeer
  - de kortste route voor fietsers en voetgangers
  - verkeerslichten op maat van de zachte weggebruiker, met 3 seconden “fietsgroen” op kruispunten zodat fietsers veilig voor de auto’s kunnen vertrekken
  - voet- en fietspaden die minder onderbroken worden door zijstraten maar gewoon doorlopen, zodat de auto het voet- of fietspad moet oversteken, niet omgekeerd
  - regelmatig onderhoud
  - specifieke bewegwijzering, niet enkel voor vrijetijd routes maar ook voor woon-werkverkeer, woon-schoolverkeer, woon-winkelverkeer.
89. Waar mogelijk en zinvol wordt gekozen voor de inrichting van ‘fietsstraten’¹⁵, waar de fietser en niet de automobilist de norm is.
90. Er komen ‘kindlinten’¹⁶ als duidelijk afgebakende, veilige, kindvriendelijke routes die kinderbestemmingen (school, speelplein, ...) met elkaar en de woonplaats verbinden. Zo kunnen kinderen zelfstandig veilig en prettig al hun verplaatsingen te voet of met de fiets doen. Kinderen worden actief betrokken bij de uitwerking van deze kindlinten.
91. De mogelijkheid om fietsers in beide richtingen te laten rijden in eenrichtingsstraten wordt maximaal toegepast. Dit principe wordt ingevoerd in alle enkelrichtingsstraten om fietsers de kortste weg te bieden. Kleine aanpassingen volstaan: fietsstrook in tegenrichting aanbrengen, zone 30, goede communicatie. Onder meer volgende straten komen hiervoor in aanmerking: Tiensestraat, Blijde Inkomststraat, Vital Decosterstraat, Vaartstraat, Arendstraat, straten rond Ladeuzeplein, Hooverplein, De Beriotstraat, Ravenstraat, Lakenweversstraat, Sint Michielsstraat, Leien, ventwegen langs Vesten, ...
92. Groen! pleit voor volwaardige dubbelrichtingsfietspaden langs beide zijden van de Vesten. De huidige situatie is een allegaartje van smal en breed, kassei, asfalt enkelrichting en dubbelrichting. De belangrijke fietsersstromen langs de Vesten en de vele functies maken hoogwaardige dubbelrichtingsfietspaden nodig. Groen! pleit voor brede rode asfaltfietspaden.
93. Fietsers worden, aan aangepaste snelheid, toegelaten in alle winkelwandelstraten.
94. Er komt een forse uitbreiding van het aantal degelijke fietsenstallingen over het hele stedelijk gebied. Het huidig politiereglement dat het stallen van fietsen op het openbaar domein verbiedt, tenzij in een officiële stalling wordt afgeschaft of minstens bijgestuurd.¹⁷
95. Een gemeentelijk antifietsdiefstalbeleid: een ruim aanbod aan kwaliteitsvolle, diefstalveilige fietsenstallingen, fietsgraveeracties, actieve controle, handhaving en opsporing, zodat gestolen fietsen aan de rechtmatige eigenaar bezorgd kunnen worden. Een makkelijk bereikbare en veilige fietsenstalling geldt als voorwaarde voor bouwvergunningen van appartementen en andere grote complexen (kantoorgebouwen, sport- en cultuurinfrastructuur, bedrijven, ...). Er komt een website waarop de teruggevonden gestolen fietsen te vinden zijn, zodat burgers gemakkelijker kunnen controleren of hun fiets al teruggevonden is.
96. Tijdens alle evenementen, markten en feesten worden op strategische plekken (bewaakte) stallingen voorzien.
97. Aanmoedigen van bedrijfsfietsen, zodat elk bedrijf een minimum aantal fietsen ter beschikking stelt van de werknemers voor verplaatsingen tijdens de diensturen en woon-werkverkeer.

¹⁵ Zie voorstel fietsstraten in reeks ‘beelden van een groene stad’ op www.groenleuven.be.

¹⁶ Zie voorstel kindlinten in reeks ‘beelden van een groene stad’ op www.groenleuven.be.

¹⁷ Zie: <http://www.jefietsverdientbeter.be>

98. De stad speelt zelf een voorbeeldrol door zoveel mogelijk zachte vervoermiddelen te gebruiken en te stimuleren (premies en goede fietsvoorzieningen voor het personeel, bedrijfsfietsen,...), en door een vervoersplan voor het eigen personeel op te stellen.
99. Er komt een uitleendienst voor buggy's. Zo kunnen mensen met kinderen ook gemakkelijk met de fiets naar de binnenstad om daar te gaan winkelen. De uitleenplaats van de buggy's wordt zo mogelijk gecombineerd met een fietsherstelplaats en opbergkastjes voor boodschappen.
100. Er komt een fietsambtenaar die op alle niveaus de belangen van de fietsers kan verdedigen. De fietsambtenaar werkt aan een permanente verbetering van het fietsroutenetwerk in de stad en stelt een totaalplan fiets op.
101. Politiepatrouilles op de fiets zijn niet alleen goed voor het contact met de bevolking, maar maken de politie ook gevoeliger voor de situatie van de zachte weggebruiker.
102. Gratis fietscontroles voor jongeren bij het begin van het schooljaar.
103. De stad betreft bij haar plannen en ontwerpen voor de publieke ruimte actief organisaties die de belangen van zachte weggebruikers verdedigen (Voetgangersbeweging, Fietsersbond, maar bij uitbreiding ook kwetsbare groepen als personen met een handicap, ouderen, jongeren,...)
104. Er wordt een verkeersraad opgericht, die plannen voor de heraanleg van straten en pleinen adviseert.

Ruim baan voor het openbaar vervoer

105. Prioriteit bij het openbaar vervoer moet gaan naar een betere doorstroming, een verbetering van de capaciteit, kwaliteitsvol materiaal, kwaliteitsvolle wachtvoorzieningen en reizigersinformatie en de inzet van milieuvriendelijke bussen. Vlotte doorstroming is cruciaal: van busbanen, parkeerhandhaving en lichtenbeïnvloeding tot totale ontvlechting waar nodig: de absolute scheiding van auto- en vervoersnetwerken waardoor een file nooit het openbaar vervoer lamlegt. Concreet zou op de invalswegen naar Leuven een vlotte doorstroming van het openbaar vervoer moeten gegarandeerd worden via vrije busbanen en toeritdosering.
106. Op de Vesten moeten bussen in vrije busbanen kunnen rijden. De uitbreiding van het aanbod via de Vesten mag echter niet ten koste gaan van de bediening in het stadscentrum.
107. Er wordt begonnen met de voorbereiding van de herinvoering van een tram in Leuven. Zo kan een kwaliteitsvolle en efficiënte openbaarvervoersas worden uitgebouwd op de zone station-Gasthuisberg. Zo wordt een hoge frequentie en kwaliteit gegarandeerd aan de gebruiker en moeten er minder (vervuilende) bussen in de binnenstad.¹⁸
108. Overdekte fietsstallingen worden voorzien aan stations en bushaltes.
109. Aan station Leuven wordt fietsverhuur uitgebouwd.
110. Voor wat betreft het spoorvervoer moet Leuven haar deel krijgen van internationale en late verbindingen. Het aantal stopplaatsen binnen het stedelijk gebied moet worden uitgebreid.
111. Aanmoedigen van bedrijfsbussen en ontraden van bedrijfswagens, onder andere via afspraken in bedrijfsvervoerplannen. Bedrijven op één bedrijventerrein of in elkaars buurt kunnen hierin samenwerken.
112. Goede afspraken met taxaatschappijen voor plaatsen en tijdstippen waar het gewone openbaar vervoer en de belbussen onvoldoende oplossingen kunnen bieden. Er wordt ook werk gemaakt van de invoering van een TOV-ticket. Dat is een combiticket waardoor mensen met de bus kunnen vertrekken en met de taxi terugkeren, b.v. na een late voorstelling in de schouwburg.
113. Maximale toegankelijkheid en vervoer op maat voor wie minder mobiel is: toegankelijk openbaar vervoer, uitbreiding van de mindermobielen centrales, invoering van senioren-boodschappendiensten voor en door bewoners,... Waar dat technisch mogelijk is, zouden verhoogde opstapperrons moeten voorzien worden.

Schone en veilige auto's

114. Via sensibiliserende maatregelen, maar ook door systematisch zelf het goede voorbeeld te geven, stimuleert de stad het gebruik van schone en veilige auto's (ISA, voetgangersvriendelijkheid,

¹⁸ Het groene voorstel is te vinden op www.groenleuven.be

dieselroetfilters, PPO, LPG, hybride wagens,...) en stimuleert ze de ombouw van voertuigen om op milieuvriendelijke brandstof te rijden.

Verkeersveiligheid

115. Er komt een inventaris van veiligheidsknelpunten die prioritair moeten aangepakt worden. Er wordt telkens een voorstel van oplossing uitgewerkt waarbij de 'kindermaat' (onder meer op het vlak van zichtbaarheid en oversteekbaarheid) de norm is. Oplossingen worden prioritair in functie van voetgangers en fietsers uitgewerkt.
116. Er wordt werk gemaakt van de invoering van ISA (Intelligente Snelheids Aanpassing).¹⁹ Een proefproject wordt op korte termijn opgestart.

---

¹⁹ Zie: <http://www.isaweb.be>

2. Een solidaire stad

De stad is van iedereen. Zo zou het moeten zijn. Maar in een maatschappij die met de dag harder en killer lijkt te worden, is dat geen vanzelfsprekendheid. Er is dan ook meer dan ooit nood aan een sterke progressieve en groene stem in de politiek. Om te garanderen dat blijvend geïnvesteerd wordt in het tegengaan van armoede en uitsluiting. Om te voorkomen dat deze stad ook gaat kiezen voor een politiek van onverdraagzaamheid en repressie. Om ervoor te zorgen dat het werken aan een leefbare stad voor iedereen voorrang krijgt op prestigeprojecten. En om te blijven voelen dat deze stad geen eiland is, maar een plek die verbonden is met de rest van de wereld. Wie van zo'n stad houdt, vindt in Groen! de beste bondgenoot.

Ruimte en wonen

Behoud de open ruimte

117. Opdat Leuven tegen 1 mei 2007 kan voldoen aan de voorwaarden om zelfstandig vergunningen ruimtelijke ordening af te leveren, en zo wordt erkend als "ontvoogde" gemeente, is er nog veel werk nodig. De stad moet dit momentum, bij het begin van een nieuwe legislatuur, aangrijpen om de krijtlijnen vast te leggen voor haar vergunningenbeleid. Het zou goed zijn om bij die gelegenheid:
- een inventaris op te maken van de huidige instrumenten (vergunningenbeleid en stedelijke verordeningen)
  - deze te evalueren en toetsen aan toekomstgerichte, duurzame criteria
  - de mogelijkheden van de nieuwe instrumenten in kaart te brengen (mede met het oog op openheid naar de burgers)
  - duidelijke doelstellingen te formuleren in het vergunningenbeleid met het oog op duurzaamheid, stedelijke leefbaarheid, verdichting, vergroening, verkeersluwheid
  - uit te stippelen welke nieuwe instrumenten daarvoor dienen ontwikkeld te worden.
118. Groen! wil dat onder meer volgende elementen deel uitmaken van een toekomstgericht ruimtelijk beleid:
- herstel van het sociale weefsel en vergroening in de wijken: normen vastleggen voor gemeenschapsruimten (park, speeltuin, hangplaats, buurthuis, openbare toiletten) per aantal wooneenheden;
  - normen vaststellen op het vlak van dichter wonen, compact bouwen, inbreiding;
  - normen vaststellen voor eigen stadspatrimonium (in de ruime betekenis - voorbeeldfunctie) m.b.t. gebruik van hernieuwbare energie, zuinig gebruik en recyclage van water en energie;
  - verminderen van de hoeveelheid verharde oppervlakte in de stad;
  - strenge randvoorwaarden vastleggen voor waterbeheer bij grote bouwwerken;
  - opstellen van een checklist duurzaam bouwen en instrumenten uitwerken om particulieren te stimuleren het goede stadsvoorbeeld te volgen;
  - vergunningen / verordeningbeleid op het vlak van parkeerpolitiek in overeenstemming brengen met doelstellingen van een verkeersluwe stad;
- Groen! pleit ervoor opdat Leuven definitief de weg van de duurzame steden zou inslaan. Een duurzame ruimtelijke ordening en vergunningenbeleid zijn daarin cruciale bouwstenen!
119. Er komt een blijvend strikte fasering in de aansnijding van bouwgronden. De slapende kavels in de woonzones in eigendom van de stad worden eerst geactiveerd.
120. Er is nood aan een strikte bescherming van de Dijlevallei ten zuiden van Leuven. Aan de mogelijke verdere uitbreiding van bedrijfs- of wetenschapszones aan die kant van het stedelijk gebied moet een harde grens gesteld worden. Mogelijk verlies aan natuurwaarden moet gecompenseerd worden.
121. De uitbouw van de campus Termunckveld en de mogelijke aanleg van een spoor om deze campus te ontsluiten zijn slechte ideeën.
122. Het Park Bodart wordt definitief bestemd als park.
123. De verwerving van de vijvers van Bellefroid in Wilsele wordt voorbereid.

Publieke ruimte heroveren

124. Groen! verzet zich tegen de privatisering van delen van het openbaar domein of de vervanging van publieke door commerciële ruimten. Groen! ijvert voor een reclame-arm publiek domein in plaats van een steeds grotere commercialisering van onze leefomgeving.
125. Groen! wil terug meer publieke ruimte creëren. De stad kan hiervoor gebruik maken van verloren hoeken in de gemeente, tijdelijk braakliggende gronden of leegstaande gebouwen. Pleinen die verworpen zijn tot parkeerruimten willen we heroveren op de auto. Groen! wil straten, pleinen, openbare gebouwen die voor iedereen toegankelijk zijn, bijv. ook voor mensen in een rolstoel, doven, slechtzienden.
126. De tijdelijke speelstraten voor kinderen kunnen leefstraten worden voor de hele buurt, met initiatieven van de verenigingen, aangevuld en ondersteund door de stad.
127. Groen! wil geen 'gated communities'. Grote bouwblokken en kantoorcomplexen mogen geen obstakels tussen buurten vormen. Dergelijke bouwblokken willen we doorwandelaarbaar maken en we willen de publieke functie gelijkvloers steeds vrijwaren.
128. Speelplaatsen van scholen of parkings die leegstaan na school- en kantooruren kunnen ingezet worden als speelplaatsen of ontmoetingsruimten. Er kan gewerkt worden met buurtcontracten en 'buurtpeters' om het toezicht op deze plekken te verzekeren. De stad stimuleert scholen en bedrijven om hieraan mee te werken.
129. Er moeten steeds voldoende publieke voorzieningen zijn. Het gaat hier over dingen als rustpunten, zitbanken, uurwerken, toiletten, postbussen. Het moet steeds mogelijk zijn van dit soort gebruik te kunnen maken zonder ervoor te moeten betalen.
130. Gezinnen of bedrijven die bij (ver)bouwing spaarzaam omspringen met grondbeslag willen we belonen: gedeeld of meervoudig gebruik van ruimte willen we stimuleren. Mensen die hun tuintjes met elkaar willen verbinden tot grotere buurttuinen, verdienen alle steun. Zo kunnen buurtbewoners geïnformeerd worden over goede voorbeelden elders in de stad en kan er een financiële steun zijn voor het wegnemen van scheidingsmuren.
131. Kinderen en jongeren moeten in elke buurt onbekommerd en veilig hun ding kunnen doen: spelen, voetballen, fietsen, skaten, 'rondhangen', enzovoort. Natuurlijk met respect voor de andere burgers, maar aan de toenemende onverdraagzaamheid moet een halt worden toegeroepen.

Maximumfactuur voor huur

132. De stad geeft actieve steun aan renovatie. Dat kan via bijkomende stedelijke renovatiepremies als aanvulling op premies van hogere overheden (b.v. gevelverfraaiingspremie, saneringscontracten). Een systeem van renteloze leningen of een fonds tot voorfinanciering kunnen ervoor zorgen dat ook lage inkomensgroepen gebruik kunnen maken van premies. Wie beroep doet op een renovatiepremie mag zijn of haar huis gedurende 5 jaar niet verkopen. Eigenaars-verhuurders die een premie krijgen moeten nadien hun woning verhuren aan de righthuurprijs²⁰ of laten verhuren door een sociaal verhuurkantoor.
133. In de voorziene woningbouwprogramma's voor de volgende jaren wordt uitdrukkelijk plaats gemaakt voor een hoeveelheid huurwoningen. Mensen die in principe niet in de sociale huisvestingssector thuishoren maar tegelijk ook geen eigen woning kunnen verwerven moeten de kans hebben een kwaliteitsvolle en betaalbare woning te huren. De huuropbrengsten van een dergelijk patrimonium kunnen onder meer worden aangewend om te investeren in panden die in eigendom zijn van sociale verhuurkantoren of de sociale huisvestingsmaatschappij. Deze instanties beschikken op dit ogenblik over te beperkte middelen om hoognodige investeringen te doen (energiebesparende investeringen, investeringen in woonkwaliteit...).
134. Er wordt bekeken (via het autonoom stadsbedrijf) of het mogelijk is via het model van een woningcorporatie vanuit de lokale overheid greep te krijgen op de reguliere huurmarkt.
135. De lokale overheid (gemeente, OCMW, sociale huisvestingsmaatschappijen) maakt actief gebruik van het voorkeepsrecht.

---

²⁰ Groen! heeft een voorstel voor het vastleggen van een righthuurprijs op gewestelijk niveau. In afwachting/ bij gebrek daaraan, kan de gemeente zelf een alternatief voorstellen: zo kan in Antwerpen een saneringscontract enkel toegekend worden aan particulieren die hun woning verhuren aan een huurprijs die maximum vijf keer het geïndexeerde kadastraal inkomen mag bedragen met een maximum van 400 euro per jaar.

136. Blijvende uitbreiding van het aantal sociale woningen. Groen! wil het aanbod van kwalitatieve sociale huisvesting verhogen en de wachtlijsten verminderen, met nadruk op kleinschalige wijkprojecten. Bij nieuwe woonprojecten waarborgt de stad een gezonde mix van normale kavels, sociale kavels en sociale huur/koopwoningen.
137. Een sterkere rol voor het sociaal verhuurkantoor. Er komt een sensibiliseringscampagne om eigenaars aan te zetten hun woning te verhuren via een sociaal verhuurkantoor. Eigenaars die hun woning verhuren via een sociaal verhuurkantoor willen we aanmoedigen door middel van renovatiepremies. Op deze manier werkt de stad tegelijk aan de kwaliteit en de betaalbaarheid van de privé huurmarkt. De stad stelt een investeringsbudget ter beschikking van het sociaal verhuurkantoor om energie-audits uit te voeren en de nodige energiebesparende investeringen ter verbetering van de woonkwaliteit van het patrimonium door te voeren.
138. Naast de gewestelijke huursubsidies komt het OCMW nu al in bepaalde gevallen tegemoet in de huurwaarborg van lage inkomens. Groen! wil aanvullende lokale huursubsidies om de privé huurmarkt toegankelijk te maken voor lage inkomens. Een noodzakelijke voorwaarde is dat er tegelijk werk gemaakt wordt van een uitbreiding van het aantal sociale woningen en investeringen in de betaalbaarheid en kwaliteit van de privé huurmarkt. Een huursubsidie moet een hulp zijn voor de huurder met een laag inkomen, maar mag geen subsidie van eigenaars zijn. Daarom wil Groen! als voorwaarde opleggen dat de woning gehuurd wordt via een sociaal verhuurkantoor of aan de rijkthuurprijs.
139. Er moet steeds voldoende aandacht zijn voor mensen in precaire woonsituaties. Zo moeten lokale opvanginitiatieven voor asielzoekers aan minimale kwaliteitseisen beantwoorden. Sociale verhuurkantoren moeten ook openstaan voor deze doelgroep. Daarom wil Groen! dat zij 10% van hun panden kunnen verhuren aan personen die hun inkomsten niet kunnen bewijzen zonder dat ze daarvoor subsidies verliezen. De stad heeft ook een verantwoordelijkheid in de thuislozenzorg, bijvoorbeeld door ruimte te voorzien voor vormen van nachtasiel, door voldoende publieke voorzieningen (b.v. sanitair).
140. Er is nood aan een duidelijk beleid dat racisme en uitsluiting op de huurmarkt tegengaat. Personen van een andere origine, personen met een precair verblijfsstatuut, mensen zonder papieren of personen met een vervangingsinkomen worden vaak geweigerd en worden makkelijker slachtoffer van huisjesmelkerij. Kandidaat-huurders moeten steeds via het stedelijk woonloket alle informatie krijgen over hun rechten, en eigenaars moeten aangesproken worden op hun plichten. Er is verder nood aan strikte maatregelen tegen huisjesmelkerij.
141. De stad maakt werk van een gemengde wijkenpolitiek.
142. Stad en OCMW bekijken of in het sociale huurwoningbeleid een doorschuifstelsel kan uitgewerkt worden. Hierdoor kunnen gezinnen waar de kinderen het huis uit zijn, verhuizen naar een woning die voldoet aan hun behoeften in dezelfde wijk of omgeving (omwille van het sociaal netwerk), zodat de ruimere woning vrijkomt voor grotere gezinnen.

Duurzaam wonen

143. De energiekosten van sociale huurders moeten drastisch naar omlaag. Alle nieuwe sociale woningen moeten minstens lage-energiewoningen zijn. Bestaande sociale woningen worden energievriendelijk gerenoveerd. Alle nieuwe sociale woningen doen maximaal beroep op hernieuwbare energie, zoals zonne-energie. De daken van sociale woningbouwcomplexen zijn ideale plaatsen om zonnecollectoren te installeren. Bij elke verandering van verwarmingssysteem en bij elk nieuwbouwproject moet er systematisch gekozen worden voor zonneboilers.

Investeren in sociale wijkvernieuwing

144. Sociale wijkvernieuwing wordt gestimuleerd door wijkontwikkelingscontracten met alle partners: de lokale overheid, sociale huisvestingsmaatschappijen, en vooral met de bewoners. Doel is kwaliteit in de wijk: aantrekkelijk groen met veel ontmoetingsruimte, verkeersluw en met inzet van duurzame materialen. Wijken met betaalbare, energiezuinige woningen en een veelzijdig aanbod van goede woningen. Niet enkel nieuwe appartementen, maar ook rijwoningen voor jonge gezinnen.
145. Voor kwetsbare gebieden wordt er verder gewerkt met herwaarderingsprojecten. Bij de uitwerking van deze projecten moet er bijzondere aandacht gaan om elitaire “verlofting” en sociale verdringing te vermijden. Deze herwaarderingsprogramma’s combineren minstens 4 maatregelen: het realiseren van sociale huurwoningen, het steunen van renovatie voor eigenaars-bewoners en eigenaars-verhuurders, vernieuwing van panden die te slecht zijn om te renoveren, het streng aanpakken van leegstand en verkrotting door afbraak van de slechtste panden.

146. Er is nood aan een verdere versterking van de gemeenschapsvoorzieningen in elke woonbuurt. Zij zorgen voor een sociale dynamiek en cohesie, en maken zo de stad leefbaar. Het gaat hier om scholen, buurtdiensten, buurthuizen, bibliotheken, politieantennes, sportzalen, verenigingslokalen, feestzalen, winkels, medische centra, cafés, theehuizen, bankautomaten, ... Openbare buurtuitrusting moet een zichtbare ereplaats krijgen in de woonomgeving. Scholen moeten aangemoedigd worden een buurtfunctie te ontplooiën buiten de lesuren. Buurtdiensten moeten worden gestimuleerd omdat zij kunnen ingaan op de behoeften in de buurt en tegelijkertijd werkgelegenheid en opleiding kunnen voorzien voor de laaggeschoolde en werkloze bewoners.
147. Via het buurtoverleg en -werk worden bewoners gestimuleerd om hun woning te onderhouden (b.v. voortuintjes). Per wijk kan een groep vrijwilligers verzameld worden die b.v. bij oudere mensen kleine klusjes kunnen uitvoeren. Zo mogelijk wordt per wijk werkmateriaal ter beschikking gesteld dat kan ontleend worden (b.v. grotere ladder, zwaardere boormachine, ...).

Nieuwe woonvormen

148. De stad geeft actief steun aan mensen die kiezen voor nieuwe woonvormen. Groepen mensen die willen starten met een project van samenhuizen²¹ of cohousing worden ondersteund bij hun zoektocht naar een geschikt pand. Het autonoom stadsbedrijf gaat zelf mee op zoek naar panden die via een groep samenhuizers kunnen gerenoveerd worden tot volwaardige woonprojecten. In ruil daarvoor engageren de betrokkenen zich tot een sociale mix in hun project en tot duurzaam bouwen of renoveren.
149. Dezelfde principes kunnen ook gelden in eigen nieuwe projecten. Zo kan gedacht worden aan experimenten zoals cirkelwonen het wonen rondom open pleinen of binnenhoven als nieuw woonmodel, waarbij bewoners meer betrokken zijn op elkaar. Tegelijk kan er nieuwe vrije ruimte komen door auto's te hergroeperen in compacte buurtparkings, door het vergroenen van binnenruimtes van bouwblokken, door koterijen en binnengebouwen te slopen of tuinmuren te verwijderen of te vervangen door hagen.
150. Er worden verdere projecten van kangoeroewonen opgestart (woonvorm waarbij verschillende generaties, niet noodzakelijk familie van elkaar, apart maar onder één dak wonen en elkaar helpen). Bij het opzetten van het project wordt begeleiding voorzien.
151. De stad stimuleert het intergenerationeel wonen. De stad staat mensen bij (informatie, subsidies) bij het aanpassen van hun woningen met het oog op levenslang wonen. De stad investeert in of ondersteunt projecten van groepswonen voor ouderen²², bestaande uit zelfstandige woningen met tenminste 1 gemeenschappelijke ruimte, met gezamenlijke activiteiten en wederzijdse hulp.
152. Er wordt gekozen voor de optimale aansluiting van zorg, wonen en welzijn in woonzorgzones en zorgkruispunten. Een woonzorgzone is een gewone wijk met een centraal zorgkruispunt, dat de zorg in de wijk op elkaar afstemt en coördineert. In een woonzorgzone zijn ook woonvormen waar bewoners intensieve zorg kan worden geboden.

Betrokkenheid en verbondenheid

Sociale grondrechten garanderen voor iedereen

153. Steeds meer mensen hebben schulden gemaakt in onze consumptiemaatschappij: schulden om te overleven, om de schoolrekening van hun kinderen te kunnen betalen, maar soms ook schulden omdat ze zich lieten verleiden om toch maar weer op krediet te kopen. Er moet blijvend geïnvesteerd worden in actieve schuldbemiddeling door het OCMW of door particuliere welzijnsorganisaties. Die moet mensen bijstaan om schulden af te bouwen of kwijt te schelden wanneer ze slachtoffer zijn van agressieve verkoopstechnieken. Groen! wil ook de opbouw van schulden voorkomen door structurele maatregelen. De stad maakt afspraken maken met scholen over een beperking van de schoolkosten of energie-audits aanbieden om de energiekost van armere gezinnen te doen dalen.
154. Iedereen heeft recht op een minimum aan energie voor de verlichting en verwarming van haar of zijn woonst. De stad helpt mensen niet alleen bij het afbetalen van hun energieschulden. Ze moet vooral helpen om de energiekost te doen dalen, zeker bij gezinnen met lage inkomens en/of met een uitkering, die bovendien vaak in slecht geïsoleerde huizen wonen. Het oplossen van energie-armoede vraagt een grondige aanpak van de vele slechte woningen door sociale stadsvernieuwing en grondige renovatie. Distributienetbeheerders hebben als sociale leverancier de opdracht om de rationele

²¹ Zie: <http://www.samenhuizen.be/index.html>

²² Zie voorstel groepswonen van ouderen in reeks 'beelden van een groene stad' op www.groenleuven.be

energieverbruikprogramma's uit te voeren. Stad en OCMW moeten samen met de LAC's (Lokale Advies Commissie) gezinnen actief begeleiden om hun energiefactuur te doen dalen. Dat kan door eenvoudige energie-audits, isolatie voor lage inkomensgezinnen en door de leasing van energiezuinige toestellen als alternatief voor dure energiesloppen als elektrische verwarmingstoestellen. Stad of OCMW maken jaarlijks een budget vrij om OCMW-cliënten op deze manier structureel te helpen. Sociale huisvestingsmaatschappijen moeten de opdracht en de mogelijkheden krijgen om woningen energiezuinig te maken, zodat sociale huurders minder voor hun energieverbruik betalen. Sociale huisvestingsmaatschappijen en OCMW kunnen ook goedkopere tarieven onderhandelen bij energieleveranciers door de aankoop van energie voor mensen met een laag inkomen te bundelen. Mensen met een laag inkomen moeten bovendien veel makkelijker terecht kunnen bij de 'ombudsman van de energiewinkel' die hen in dit hele proces kan bijstaan met raad en daad.

155. Er komt een afsprakennota tussen gemeente, OCMW en alle scholen over een beperking van de schoolkost voor de ouders.
156. Stad en OCMW blijven investeren in activeringsprojecten voor laaggeschoolde jongeren en nieuw Belgen. Naast de door de hogere overheden gesubsidieerde projecten, worden er ook door stad en OCMW extra projecten gelanceerd.
157. De verdere uitbouw van lokale duurzame diensteneconomie kan nieuwe banen scheppen. Lokale dienstenbedrijven betekenen een meerwaarde voor werkzoekenden, werkenden én buurtbewoners. Het gaat onder meer om strijkateliers, tuinonderhoud, buurtbeheer voor het onderhoud van parken, plantsoenen, begraafplaatsen, ... Groen! wil garanties dat de dienstenjobs ook arbeidskwaliteit, sociale contacten en opleiding bieden aan de betrokkenen.
158. Het idee van een sociale kruidenier, bereikbaar voor wie het nodig heeft, kan onderzocht worden.
159. Er komt een sterkere samenwerking tussen de gemeente, het OCMW en de particuliere welzijnsorganisaties. Die samenwerking vertrekt van een gemeenschappelijke beleidsvisie in een stedelijk sociaal beleidsplan en van goede afspraken over wie wat doet. Het sociaal huis is de brede noemer waarin dat sociale beleid vorm krijgt voor de inwoners. Stad én OCMW werken binnen dit kader sterker samen dan vandaag. De OCMW-voorzitter wordt volwaardig lid van het schepencollege vanaf 2007. Minstens tweemaal per jaar komt er een gemeenschappelijke vergadering van de OCMW-raad en de gemeenteraadscommissie voor sociale zaken.
160. De stad kiest in het bijzonder voor een volwaardige dialog met en participatie van sociaal kwetsbare groepen, waaronder verenigingen waar armen het woord nemen, verenigingen van asielzoekers, ouderen, mensen met een handicap, cliënten, patiënten, bewoners van aandachtsbuurten, ... Hun (ervarings)deskundigheid kan het lokale beleid versterken én verdiepen.

Zorgen voor zorg

161. De stad stelt haar gezondheidsbeleid op, op basis van informatie die haar wordt aangereikt door de verschillende actoren die in Leuven op de eerste lijn actief zijn (zoals LOGO, huisartsenkringen, wijkgezondheidscentra). Daarbij wordt aandacht besteed aan de samenwerking tussen de eerste lijn en de tweede lijn, tussen residentiële zorg en thuiszorg én voor de link tussen milieu en gezondheid
162. Er komt een lokaal gezondheidsplan. In dit plan wordt beschreven hoe de gemeente meewerkt aan de realisatie van de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen en in hoeverre lokale doelstellingen worden toegevoegd. De stad engageert zich voor de realisatie van de vooropgestelde doelstellingen. Aanbieden en promoten van gezonde voeding en een tabakspreventiebeleid in eigen voorzieningen en een actief beleid rond milieu en gezondheid zijn mogelijke aandachtspunten.
163. Bij de verdeling van bevoegdheden in het college wordt gezondheid als een aparte bevoegdheid toegewezen.
164. Er komt een stedelijke gezondheidsraad die het bestuur adviseert over alle aspecten van het lokale gezondheidsbeleid en die eigen voorstellen voor een versterking van een preventieve en eerstelijnsgezondheidszorg kan formuleren.
165. De structurele aandacht voor gezondheid weerspiegelt zich in de begroting, het ambtenarenbestand en een horizontale gezondheidsreflex bij andere bevoegdheidsdomeinen. De stad werkt actief lid van het LOGO.
166. De stad bouwt de thuiszorg verder uit (huishoudhulp, warme maaltijden, verzorging,...). De stad stimuleert en ondersteunt zowel individuele burgers als familiale of buurtgebonden zorgnetwerken om zorg te dragen over zorgbehoevende ouderen, langdurig zieken of personen met een handicap (mantelzorgpremie, logistieke ondersteuning, promotiecampagnes,...). Groen! pleit ervoor dat de stad in de coördinatie van het overleg oog heeft voor het wegwerken van overlappingen en opsporen van

tekorten in de zorgvoorzieningen. Wat de particuliere initiatieven doen, moeten stad of OCMW niet doen. De stad moet zich veeleer toeleggen op een vernieuwersrol en hier zelf initiatieven nemen of particuliere initiatieven ondersteunen die vastgestelde tekorten in de zorgvoorziening in pilootvorm of pioniersvorm lanceren. De stad stimuleert verder tussenvoorzieningen zoals kortverblijf of dag- en nachtopvang want aan deze voorzieningen is er in Leuven een tekort.

167. Er is nood aan meer aandacht voor psychisch welzijn. De stad moet samen met het particuliere welzijnswerk het recht op (psychische) hulp voor iedereen mee mogelijk maken. Naast een verruiming van het hulpverleningsaanbod vraagt dit een betere bekendmaking ervan bij de inwoners. Ten slotte is er ook nood aan een actiever preventiebeleid.
168. De stad gaat verder met een actief beleid op het vlak van kinderopvang. De stad profileert zich als regisseur om te komen tot een grotere coördinatie tussen de verschillende aanbieders. Die moet er onder meer toe leiden dat er een oplossing komt voor het feit dat veel mensen op verschillende wachtlijsten tegelijk zijn ingeschreven. Bij het voorzien van nieuwe opvanginitiatieven zou zoveel mogelijk gekozen moeten worden voor kleinschalige projecten, die op maat en het ritme van kinderen kunnen werken. Er zijn ook bijkomende inspanningen nodig om te verzekeren dat er in crèches herbruikbare luiers gebruikt kunnen worden en biovoeding kan voorzien worden. Verder stimuleert de stad ook woonvormen (b.v. groeps- of cirkelwonen) die door hun structuur de opbouw van informele sociale netwerken kan versterken, waardoor ook voor kinderopvang niet steeds formele structuren nodig zijn.
169. De stad stimuleert de aanwezige winkels om luierversplekken te voorzien. In de eigen publieke gebouwen wordt dit ook systematisch voorzien.
170. Er komen meer publiek toegankelijke douches en openbare toiletten. Onder meer daklozen, mensen zonder papieren of mensen die in penibele omstandigheden moeten leven, hebben vaak zeer beperkte hygiënische mogelijkheden. Dat kan leiden tot sociale marginalisering en risico's op het vlak van persoonlijke en volksgezondheid. Er kunnen tewerkstellingsprojecten worden opgezet (naar analogie met onderhoud van de bushokjes) voor het onderhoud van douches en toiletten.

Samenleven in verschil

171. De werkloosheid bij alloctonen ligt vaak hoger dan bij de rest van de bevolking. Naast laaggeschooldheid zijn nationaliteit en etniciteit vaak bijkomende handicaps op de arbeidsmarkt. We vragen een diversiteitsplan voor tewerkstelling van etnisch-culturele minderheden in de eigen diensten met als streefcijfer een evenredige participatie van etnisch-culturele minderheden.
172. Openbare functies worden toegankelijk gemaakt voor mensen met een vreemde nationaliteit. Groen! vraagt op dit vlak bijkomende inspanningen.
173. In het arbeidsreglement van het gemeentepersoneel wordt een antidiscriminatieclausule opgenomen (voor de personeelsleden onderling, maar ook voor de relaties tussen personeel en gebruikers van de gemeentelijke diensten).
174. Er worden blijvende inspanningen geleverd om het stadspersoneel te vormen op het vlak van interculturele dienstverlening. Er zou regelmatig moeten worden nagegaan wat de nog resterende knelpunten zijn.
175. Het stadsbestuur gaat door met het actief betrekken van de verenigingen van etnisch-culturele minderheden. Ze beschouwt hen als volwaardige gesprekspartners. Zij zijn immers partners bij emancipatie en integratie.
176. Groen! is voorstander van het actief gebruik van het discriminatiemeldpunt. Het meldpunt organiseert sensibilisatiecampagnes rond discriminatie en om verdraagzaamheid te promoten.
177. Communicatie met mensen en medeburgers is belangrijk en onontbeerlijk om te zorgen dat iedereen zich thuis voelt in de gemeente. Daarom wil Groen alle mogelijkheden, zoals taalonderwijs, opleidingsmogelijkheden,... van mensen stimuleren. Er mag verwacht worden dat iedereen die in dit landsdeel komt wonen Nederlands kan spreken. Nieuwkomers worden dan ook sterk aangemoedigd om de taal te leren. De kennis van het Nederlands mag niet als uitsluitingscriterium gebruikt worden bij huisvesting of tewerkstelling.
178. Vanuit de integratiedienst zou er op een actievere manier moeten gecommuniceerd worden met de alloctonenverenigingen, en dat via persoonlijke contacten, niet enkel via papieren of elektronische communicatie.
179. De stad ondersteunt de scholen in het aanbieden van vorming aan allochtone ouders in verband met onder meer het Belgisch schoolsysteem, de begeleidingsverwachtingen van de school, het beter

kenbaar maken van de bestaande begeleidingsmogelijkheden. Speciale aandacht is ook nodig voor het kenbaar maken van de afspraken rond inschrijving in scholen.

180. Er worden bijkomende initiatieven genomen om allochtone ouders actiever bij het schoolgebeuren te betrekken (b.v. oudercomité, activiteiten...).
181. Groen! wil ook aandacht voor de situatie van mensen zonder papieren in de gemeente. Voor deze mensen moet een aantal basisrechten gegarandeerd worden, zoals het recht op medische hulpverlening.
182. Groen! wil dat het stadsbestuur actief investeert in een goed samenlevingsklimaat. Dat vereist een meersporenbeleid: sociale grondrechten garanderen, dialoog organiseren en indien nodig overlast voorkomen en bestrijden. Welzijnsbeleid en veiligheidsbeleid kunnen elkaar versterken, maar alleen wanneer het sociaal beleid minstens even sterk is uitgebouwd als overlastbestrijding of de investering in veiligheid. Buurtwerkers spelen daarbij een belangrijke rol en moeten voldoende ondersteund worden. Groen! pleit voor een strikte scheiding tussen sociaal beleid en ordehandhaving. Personen die bijstand en hulp verlenen aan vluchtelingen, nieuwkomers, ... kunnen niet ingezet worden voor controleacties of als hulp voor politieoptredens.
183. De stad voert een actieve politiek om allochtone burgers ervan te overtuigen hun stemrecht uit te oefenen.

Levenskwaliteit, een leven lang

184. Het ouderenbeleid gaat uit van volgende principes: (1) Ouderenbeleid is niet louter een vakje apart, beleidsmaatregelen die goed zijn voor ouderen, komen iedereen ten goede. (2) Het lokaal ouderenbeleid gaat uit van de kracht en dynamiek van de groeiende groep ouderen. (3) Mensen hebben het recht om oud te worden in hun buurt of wijk.
185. Aanvullend aan de bestaande initiatieven van ouderenzorg kan er gedacht worden aan experimenten met nieuwe initiatieven binnen de reeds bestaande ouderenzorg, zoals b.v. welkomstgezinnen (het ouderen-equivalent van onthaalouders, die ouderen op regelmatige basis opvangen zodat de mantelzorgers tijd vrij hebben voor boodschappen, een avond alleen, ...), vakantie-opvang voor ouderen (ook mantelzorgers hebben recht op vakantie, daarom dit concept: een vrijwilliger komt enkele dagen voor voorhand al meedraaien met het gezin, zodat eens het gezin op vakantie vertrekt, de routine voor de oudere door kan draaien), het stimuleren van nachtopvang (zodat ouderen overdag in hun eigen omgeving en hun eigen sociaal netwerk kunnen vertoeven en 's nachts ofwel een inslapende vrijwilliger als gezelschap krijgen, ofwel terecht kunnen in een kortverblijf).
186. Er is nood aan een breder aanbod van vernieuwende woonvormen voor ouderen. We denken hier aan kangoeroewoningen, waarbij een jong gezin boven of onder een oudere woont. Zorgwoonwijken bieden ruimte voor zelfstandig wonen mét ondersteuning. De stad ondersteunt ouderen bij aanpassingen aan hun woning die hen toelaten om zolang mogelijk zelfstandig in de vertrouwde omgeving te blijven. Zo wordt levenslang wonen mogelijk.
187. Ouderen hebben recht op veilige mobiliteit omwille van het recht op deelname aan het sociale leven en het vrijwaren van een sociaal netwerk. Groen! wil straten, pleinen en openbare vervoer op maat van ouderen: voldoende brede en comfortabele voetpaden, kruispunten die veilig over te steken zijn, banken om te rusten, bussen met lage drempels,...
188. Ouderen hebben recht op levenslang leren. Dit houdt in dat ouderen toegang blijven hebben tot allerlei vormen van opleiding en ontspanning zoals deelname aan het deeltijds kunstonderwijs. Meer specifiek is het van belang dat ouderen toegang krijgen tot de moderne vormen van communicatie. Moderne technologieën zijn heel belangrijk geworden om geïnformeerd te zijn, om mee te kunnen. Initiatie- en opvolgingscursussen dienen opgezet om ouderen op het digitale spoor te zetten. Groen! wil investeren in digitale wijken, met gerichte vorming inzake computergebruik voor senioren die dit wensen.
189. Binnen de groep van ouderen verdient diversiteit aandacht (allochtonen, mensen met een handicap, holebi's,...). Zo is de opvang door familie ook bij allochtone ouderen minder vanzelfsprekend geworden door de gewijzigde levenssituatie van de kinderen. Om te zorgen dat ook allochtone ouderen op alle vlakken van een waardevolle oude dag kunnen genieten, zijn specifieke inspanningen en extra informatie noodzakelijk. In de zorgsector (b.v. rusthuizen) moet men rekening houden met hun specifieke cultuur.

Toegankelijkheid voor iedereen

190. Het toegankelijkheidsbeleid wordt versneld. Niet alleen moeten alle openbare gebouwen volledig toegankelijk zijn voor mensen met een handicap. Ook ten aanzien van winkels en horeca zijn er bijkomende initiatieven nodig om de toegankelijkheid te garanderen.

191. Mensen met een handicap moeten overal in de stad op een aanvaardbare afstand kunnen beschikken over aangepaste toiletten.
192. Speciale aandachtspunten zijn onder meer:
- Een deel van de bussen, en met name de kleinere citybusjes, vormt vaak een probleem voor mensen met een handicap. Waar mogelijk zou dit moeten verbeterd worden door aangepast materiaal. Een planning hiervoor wordt uitgewerkt.
  - Het busstation is niet verkeersveilig voor mensen met een handicap.
  - De aankondigingsborden aan het busstation zijn onvoldoende leesbaar voor mensen met een visuele handicap.
  - Uitbouw van een TOV-ticket (heenrit met de bus, terugrit met een taxi), b.v. voor mensen die naar een late voorstelling in de schouwburg of bioscoop gaan.
  - De herinrichting van het Fochplein zou veel meer rekening moeten houden met toegankelijkheid voor mensen met een handicap. In het ontwerp van het huidig stadsbestuur komen er nog meer conflictpunten bij.
  - Er is nood aan een netwerk over het hele stedelijk gebied van rustpunten waar mensen kunnen gaan zitten, zonder dat ze daarvoor moeten betalen.
  - Er is nood aan meer veilige en comfortabele fietsstallingen.
  - Ook in zones 30 zouden er zebapaden of visueel zichtbare oversteekstroken moeten blijven.
  - Er is nood aan veel meer openbare toiletten, gratis, en toegankelijk voor vrouwen, mensen met een handicap, ouders met kleine kinderen, ...
  - Bij elke bouwvergunning die verleend wordt door de stad voor gebouwen met een publieke functie, en bij alle bouwprojecten die zelf worden opgezet, zou een toegankelijkheidsrapport gemaakt moeten worden.
  - Bij heraanleg van pleinen moet systematisch uitgegaan worden van volledige toegankelijkheid. De fouten van het Martelarenplein mogen niet bij andere pleinen herhaald worden.
  - Nieuw aangelegde voetpaden moeten altijd breed genoeg zijn.
  - Wegnemen van drempels voor aanwerving van mensen met een handicap in de eigen stadsdiensten.

Veiligheid

Sociale veiligheid

193. Een levende stad, waar veel mensen op straat zijn, waar de verschillende functies goed gemengd zijn, is een veilige stad.
194. Stadsdelen met uitsluitend kantooruimten, verminderen de sociale veiligheid. Bij de ontwikkeling van nieuwe projecten zou systematisch een onderzoek naar sociale veiligheid moeten gebeuren. Grote bouwblokken moeten steeds doorwandelbaar zijn en op straatniveau moet de publieke functie steeds gewaarborgd worden. Bij nieuwbouw en aanplanting zijn zichtbaarheid en transparantie legio.
195. Investeren in veilige verlichting is niet gelijk aan het massaal verlichten van de monumenten of aan het voorzien van grote hooggeplaatste lampen. Om de sociale veiligheid te vergroten kan het nuttiger zijn dat in een straat op relatief lage hoogte veel relatief kleine lichtpunten zijn die voorkomen dat er donkere hoeken of portieken zijn. Het is verder ook belangrijk fietspaden beter te verlichten.
196. Op verkeersborden en verkeerslichten wordt een telefoonnummer voorzien zodat burgers het onmiddellijk kunnen als b.v. een verkeerslicht stuk is.

Leefbaarheid en nabijheid

197. Zorgen voor een kwaliteitsvol en beleefbaar openbaar domein draagt bij aan de sociale veiligheid. Zorg dus b.v. voor voldoende zitbanken op regelmatige afstand. Zorg voor omgevingsgroen (iedereen zou uit haar of zijn raam minstens een boom moeten kunnen zien). Wanneer veel mensen zitten en keuvelen, stappen en wandelen omdat de openbare ruimte daartoe uitnodigt, dan zorgen ze ook voor sociale veiligheid. Door hun (waarnemende) aanwezigheid hebben ze ook een ontradend effect op het soort criminaliteit waar de stad last van heeft (b.v. inbraken, fietsdiefstallen).
198. Veiligheidsbeleid heeft ook te maken met het aanpakken van het onveiligheidsgevoel en eenzaamheidsgevoel vooral bij ouderen. Het veiligheidsbeleid is onlosmakelijk verbonden met het welzijnsbeleid. Hoe meer mensen zich goed in hun vel voelen, hoe 'veiliger' ze zich voelen.

199. Een correcte inschatting van de veiligheid is nodig. Voor veel mensen is het eerste reële veiligheidsprobleem nog altijd het verkeer. Het terugdringen van het overbodig autoverkeer, gekoppeld aan veilige fiets- en voetgangersverbindingen over het hele grondgebied is dan ook een investering in veiligheid. Vanuit een veiligheidsstandpunt is de keuze voor een autoarme stad over het hele grondgebied veel slimmer dan het geïsoleerd voorzien van een beperkt aantal autovrije winkelstraten.
200. Het 'fietsontoadingsbeleid' van de huidige meerderheid is geen goede investering in de veiligheid. In plaats van fietsers als verkeersovertreders te portretteren en voortdurend op de gevaren en overtredingen te wijzen, zou men veel beter zorgen voor een positief en stimulerend fietsbeleid. Zolang er geen veel ruimer en sterk gedecentraliseerd aanbod van degelijke fietsenstallingen is, is het contraproductief om mensen te verbieden hun fiets op het openbaar domein te stallen zoals in het huidige reglement op de administratieve sancties.²³
201. Het aantal fietsdiefstallen is nog steeds zeer hoog en nam in 2005 nog toe met bijna 10% tegenover 2004. Het stadsbestuur doet hier te weinig aan. Graveren is niet voldoende. Groen! pleit dan ook al jaren voor meer en betere fietsenstallingen.
202. Voor het ophalen van teruggevonden gestolen fietsen komt er een speciale website. Een inventaris met foto's en relevante gegevens op het internet zou een grote tijdsbesparing kunnen meebrengen, zowel voor de eigenaar van de fiets zelf als voor de politie. De gedupeerde inwoner kan thuis de website raadplegen. De agent van dienst kan aan de balie rechtstreeks de inventaris raadplegen wanneer een inwoner zich aanmeldt.
203. Een 'stad op kindermaat' is een goede investering voor alle bevolkingsgroepen. Het groene voorstel van 'kindlinten'²⁴ kan zorgen voor veilige verplaatsingsroutes voor kinderen. Daar wordt iedereen beter van.
204. Samenleven is niet in de eerste plaats een 'veiligheidsprobleem'. We willen dat het stadsbestuur ingaat tegen de maatschappelijke trend om het begrip 'overlast' steeds verder op te rekken, b.v. wanneer het gaat over spelende kinderen. We willen integendeel dat de stad actief investeert in voldoende speel- en ontmoetingsruimte voor kinderen en jongeren.
205. We willen dat de stad er actief in investeert dat het personeel in de administratieve en veiligheidsdiensten een weerspiegeling vormt van de stedelijke gemeenschap. Zo is het belangrijk dat er voldoende allochtonen bij de politiediensten actief zijn.
206. Een professioneel systeem van burenbemiddeling kan worden opgestart. Doel is te bemiddelen tussen burenen bij conflicten die te maken hebben met overlast, zoals nachtlawaai of zwerfvuil.

Preventie

207. Wij zijn geen voorstander van permanente camera's. Het gebruik van camera's kan zinvol zijn bij welomschreven evenementen zoals Marktrock. Permanente (of 'permanent verplaatsbare') camera's zijn geen goed idee. Ze zorgen voor een verplaatsing van de overlast. Het is veel zinvoller om te investeren in aanspreekbare politiemensen op het terrein. Groen! pleit in dat verband al lang voor de inzet van fietspatrouilles. De ervaring in andere steden leert dat deze patrouilles zeer snel en efficiënt kunnen optreden in een stedelijke omgeving. Door hun 'coole' imago dragen ze ook bij aan de sociale veiligheid en hebben ze een preventief effect.
208. Uitdrukkelijk kiezen voor straathoekwerk, het bestrijden van de verloedering van bepaalde buurten en een buurtgericht overleg- en samenwerkingsmodel zijn even belangrijk als het 'hard' aanpakken van overlast, vandalisme en criminaliteit.
209. We blijven voorstander van een uitgebreid netwerk van aanspreekbare wijkagenten (op de fiets en te voet). Het is zinvoller te investeren in mensen dan in nog meer hightech. Voor een buurt is het belangrijk dat de bewoners weten wie hun wijkagent is en wanneer zij of hij aanwezig en bereikbaar is.
210. We willen dat er verder wordt gegaan met actieve preventiecampagnes. Mensen eventueel aan huis uitleggen wat ze met simpele middelen kunnen doen om hun huis te beveiligen, is een goede investering.

Anders globaliseren

²³ Zie: www.jefietsverdientbeter.be

²⁴ Zie voorstel kindlinten in reeks 'beelden van een groene stad' op www.groenleuven.be

Een Noord-Zuidbeleid met visie en middelen

211. Een degelijk Noord-Zuidbeleid vraagt voldoende middelen, zowel personeel als financieel. De gemeente verhoogt haar middelen om naar verhouding bij te dragen aan de 0,7%-norm (of beter nog: de 1%) van het Bruto Nationaal Inkomen voor ontwikkelingssamenwerking. Concreet bouwt de stad het budget niet af, ook als de huidige convenant met de Vlaamse gemeenschap niet wordt verdergezet.
212. Er komt een financiële norm voor het budget ontwikkelingssamenwerking tegen 1 januari 2008 en er wordt een groeipad voor de budgetten afgesproken met als doel de norm te bereiken tegen 2012. Aan de kwaliteit van de ontwikkelingssamenwerking wordt de grootste zorg besteed.
213. De stad neemt een voortrekkersrol op zich in het uitklaren van de technische aspecten van onder meer de 0,7-norm, het ethisch beleggen en de opmaak van gedragscodes voor bedrijven.
214. De bevoegdheid voor ontwikkelingssamenwerking is een volwaardige bevoegdheid in het college. De grote lijnen van het noordzuidbeleid worden in de algemene beleidsnota opgenomen. Een sectoriële beleidsnota is goedgekeurd voor 1 januari 2008. Beide beleidsnota's onderschrijven het handvest van 11.11.11. Er wordt inhoudelijk een duidelijk verband gelegd met het algemeen beleid rond duurzame ontwikkeling. Over de opvolging van het algemene duurzaamheidsbeleid en het beleid ontwikkelingssamenwerking worden eenduidige afspraken gemaakt bij de bevoegdheidsverdeling van de gemeenteraadscommissies.
215. Er wordt werk gemaakt van een horizontaal beleid. Hierover worden op korte termijn sluitende afspraken gemaakt met de andere schepenen en administraties.
216. Er gaat steun naar de jaarlijkse mensenrechtenweek.

Beleid in dialoog

217. Het beleid wordt, met inbegrip van de stedenband, in nauw overleg met de Derdewereldraad uitgewerkt en opgevolgd.
218. Er wordt werk gemaakt van interstedelijke samenwerking (in ons land, en met de zustersteden) bij de verbetering van het beleid ontwikkelingssamenwerking.

Samenwerking met het Zuiden

219. Investeren in langdurige projecten van duurzame samenwerking tussen lokale gemeenschappen in Noord en Zuid, onder meer via stedenbanden. Er komt een nieuwe stedenband vanuit Leuven. De stedenband vervangt echter niet het globale duurzaamheidsbeleid. Er is een belangrijk engagement nodig van het nieuwe stadsbestuur om een nieuwe stedenband te doen slagen, onder meer op het vlak van betrokkenheid, communicatie en rapportering. Bij de keuze van een nieuwe partnerstad wordt de Derdewereldraad nauw betrokken. Er kan ook speciaal gedacht worden aan een stedenband met een stad in een conflictgebied.
220. Zuid-Noord-beleid. Opzetten van proefprojecten waarbij partners uit het Zuiden in de gemeenschap in het Noorden hun kennis (b.v. over recycling, energie- of landbouwtechnieken, natuurbeheer, ...) komen toelichten en aanleren.

Duurzame ontwikkeling, geen holle slogan

221. Duurzaamheidsbeleid in eigen stad kaderen in mondiaal perspectief. Dat kan bijvoorbeeld door een gelijktijdige vermindering van het energiegebruik (in de eigen overheidsgebouwen, bij bouwprojecten, ...) en een investering in een project van duurzame energie in de partnergemeenschap in het Zuiden.
222. Aankoopbeleid verduurzamen, door producten van Fair Trade en hout met FSC-label.²⁵
223. De titel van FairTradeGemeente moet meer zijn dan enkel een symbool. De stad werkt een concreet programma uit om de volgende jaren permanente initiatieven te ondernemen die deze titel ondersteunen.²⁶
224. De dienstkleding die aangekocht wordt bestaat alleen nog uit 'schone kleren'.
225. De stad ondertekent het Handvest van Aalborg voor duurzame steden.²⁷

²⁵ Zie: <http://fsc.wwf.be/fsc.cfm>

²⁶ Zie: <http://www.ikbenverkocht.be>

²⁷ Zie: http://www.sla21.be/html/lokale_agenda_21/la21_aalborg.htm

226. De lokale overheid ondertekent het Manifest voor het Klimaatverbond. Daarbij engageert zij zich om de hoeveelheid CO₂ op haar grondgebied drastisch te verminderen en tegelijk de Amazone-indianen te steunen bij het behoud van het tropisch regenwoud.
227. Kiezen voor ethisch en duurzaam sparen en beleggen.
228. Een deel van de gemeentelijke beleggingen investeren in microkredieten in het Zuiden.
229. De stad neemt een standpunt in over kwijtschelding van schuldenlast van de Derde Wereld, invoering van een belasting op speculatieve kapitaalstromen en ethisch beleggen van overheidsfondsen.
230. Er komt een kunstwerk, gemaakt door kunstenaars uit het Zuiden, dat mee uitdrukking geeft aan het Leuvens beleid voor ontwikkelingsamenwerking. Zo kunnen burgers op een directe manier aangesproken worden over het Noord-Zuid-beleid. Dat kan onder meer via een informatiepaneel dat uitleg geeft over duurzame ontwikkelingsamenwerking en daartoe gebruik kan maken van het idee van de 'ecologische voetafdruk'. De gemiddelde Leuenaar heeft een voetafdruk van 4,9 hectare, burgers in het Zuiden hebben meestal slechts minder dan 1 hectare. Als alle ruimte op aarde eerlijk over alle mensen verdeeld zou worden, is er 1,6 hectare per wereldburger beschikbaar.

Een lokaal vredesbeleid

231. De eerste taak van een lokaal vredesbeleid is informatie en sensibilisering van de bevolking. De stad zelf kan zich actief aansluiten bij bestaande campagnes van de vredesbeweging en voor haar burgers de persoonlijke deelname eraan faciliteren. De gemeente neemt deel aan de jaarlijkse Vlaamse Vredesweek als 'vredesgemeente', aan vredesinitiatieven zoals Mayors for Peace (kernontwapening), kan vervoer organiseren naar vredesmanifestaties, kan actuele gemeenteraadsnoties op voorstel van vredesorganisaties steunen, als gemeente mét de bevolking reageren op belangrijke politieke crisismomenten (zoals uitbreken Irak-oorlog). De gemeente besteedt in haar publicatie aandacht aan de vredesthema's (zowel 'kleine' als 'grote' vrede).
232. In het kader van sensibilisering is ook een link mogelijk met cultuur: lokale feesten kunnen specifiek in het teken van vrede gezet worden, vredesmonument; 11/11-herdenking 'her-denken', nieuwe straten noemen naar Nobelprijswinnaars Vrede...
233. De stad zorgt, in samenwerking met het middenveld, mee voor een educatief aanbod, bijvoorbeeld via lessenreeksen, educatief materiaal, infoavonden, toneel, reizende tentoonstellingen, boeken en tijdschriften in bibliotheek, bezoek aan educatieve activiteiten buiten de gemeentegrenzen... Dat alles voor individuele inwoners en voor scholen, jeugdverenigingen, sociaal-culturele en sportverenigingen. Vredeseducatie is ook nuttig en nodig op persoonlijk vlak: technieken en modellen van geweldloze weerbaarheid, geweldloze opvoeding, geweldloze conflictoplossing ... kunnen een efficiëntere en aangename uitweg bieden voor problemen van pesten, burens- of gezinsruzie, racisme, onveiligheidsgevoel in de wijk.
234. De vredeswerking wordt concreet zichtbaar gemaakt in de publieke ruimte. Er kan onder meer gedacht worden aan een lokaal in een publiek toegankelijk gebouw, een monument, zuil of muur met aandacht voor vrede, het aanleggen van een vredesbos, straatnamen voor mensen die zich inzetten voor de vrede (en wijzigen van straatnamen als het gaat om personen die een al te bezwarend verleden hebben).
235. Vredesbeleid wordt ook doorgetrokken naar het financieel en economisch beleid: niet enkel via aandacht voor het ethisch beleggen en aanspreken van banken over hun investeringspolitiek, maar ook door maximaal te streven naar ethisch duurzame bedrijven in de gemeente.

Financiën en fiscaliteit

236. Het pakket aan bestaande subsidies en retributies wordt globaal herbekeken, op basis van het principe van het aanmoedigen van duurzaam gedrag (b.v. premies voor energie-investeringen, mobiliteitskaart voor mensen zonder eigen auto, ...) Financiële maatregelen die op dit vlak een contraproductief effect hebben, worden gewijzigd.
237. De stad kiest voor ethisch sparen en beleggen.
238. De stad steunt de opmaak van een studie over ethisch beleggen van gemeentelijke fondsen als jaaractiepunt 2007 in de VVSG (Vereniging Vlaamse Steden en Gemeenten).

3. Een levende stad

Kiezen voor een levende stad is kiezen voor dialoog met de burgers. Het huidige stadsbestuur was echter vaak meer geïnteresseerd in een 'toespraakbeleid' dan in een inspraakbeleid. Het wilde vaak liever alles wat er gebeurt 'controleren' dan ruimte te geven aan wat dwars en tegendraads is. Net in die andere geluiden liggen echter vaak grote kansen om draagvlak te krijgen bij de bevolking voor een stad die wil bewegen naar de toekomst. Als democratie te zeer herleid wordt tot het via de media aankondigen van beslissingen, waarna de gemeenteraad nog wordt ingelicht van wat al beslist is, dan zitten we op een verkeerd spoor. Leuven verdient beter. Groen! heeft heel wat ideeën klaar voor een levende stad.

Levende democratie

Betrokken burgers

239. Lokale democratie moet meer zijn dan eenmalige inspraak. Groen! wil een bijsturing van de bestaande inspraakprocessen zodat burgers vanaf het begin van een besluitvormingstraject betrokken worden, en niet enkel aan het einde. Om voldoende draagvlak voor de uiteindelijke beleidskeuzes bij grootschalige projecten te verwerven, is een tijdige en intensieve communicatie tussen het stadsbestuur, de projectverantwoordelijken en de bevolking nodig.
240. Burgers zijn 'co-producent' van lokaal beleid. We willen dat burgers mee verantwoordelijkheid kunnen dragen en als participanten beschouwd worden. Bij de ontwikkeling van een project kan aan burgers gevraagd worden om mee verschillende opties te ontwikkelen. Er kan hun gevraagd worden om zelf een voorstel voor probleem x te ontwikkelen en daarvoor b.v. binnen hun buurt mee draagvlak voor te zoeken.

Van eenmalige inspraak naar blijvende dialoog

241. Het is niet aan het stadsbestuur om alles te willen organiseren en controleren. Het is wel goed ondersteuning te geven aan bewonersnetwerken. In plaats van eenmalige hoorzittingen is het beter te investeren in geregelde wijkdialoog, met een vaste regelmaat (b.v. om de 3 maanden). Daarbij kunnen burgers en bestuur samen punten agenderen en naar een oplossing zoeken.
242. In een volgende stap kunnen buurtcontracten opgemaakt worden waarin burgers en bestuur afspraken vastleggen over b.v. vergroening van de straat, inrichting van braakliggende terreinen, beheer van speeltuigen of speelruimte, ... Dat mag echter niet leiden tot een overdaad aan formaliteiten en formulieren voor de burgers.
243. Een laatste mogelijkheid is het idee van wijkbudget. Daarin kunnen burgers zelf over een budget beschikken dat gebruikt kan worden voor projecten in de buurt.
244. Op de website van de stad komt een lijst (die permanent aangevuld wordt) van alle buurtcomités in de stad.

Adviesraden waarderen

245. Alle adviesraden moeten de kans krijgen om actief te werken en zelf initiatieven te nemen. In plaats van steeds verplicht te worden de agenda van het bestuur te volgen, moeten ze zelf initiatieven kunnen nemen waarover het bestuur zich dan moet uitspreken.
246. De adviesraden worden sterker betrokken bij de gemeenteraadscommissies. Ze krijgen de kans hun adviezen daar toe te lichten.

Versterking van de gemeenteraad

247. De gemeenteraad moet de eindverantwoordelijke blijven voor lokaal bestuur. Binnen de raadsagenda zou er onderscheid gemaakt moeten worden tussen A- en B- punten. B-punten zijn louter

administratieve beslissingen waarover niet meer gediscussieerd wordt. A-punten moeten zo meer ruimte krijgen. Strategische keuzes, evaluatie van beleid en besluitvorming uit dialoog met de bewoners horen thuis bij de gemeenteraad. We zijn er ook voorstander van dat burgers gemotiveerd een vraag kunnen stellen aan of een voorstel indienen in de gemeenteraad.

Steun voor vrije meningsuiting

- 248. Er komen op belangrijke plaatsen in de stad aanplakzuilen voor vrije aanplakking.
- 249. Het politierglement dat onder meer het uitdelen van flyers verbiedt en het organiseren van politieke acties aan strenge regels bindt wordt aangepast.

Onderwijs

- 250. De stad regisseert een aantal initiatieven die samenwerking tussen de verschillende schoolnetten stimuleren, zoals netoverschrijdend leerlingenvervoer en mobiliteitsplannen, projecten rond schoolkansen van allochtone jongeren, gebruik duurzame producten, ...
- 251. De stad stimuleert dat de schoolgebouwen en de ICT-, sport- en speelinfrastructuur buiten de schooluren beschikbaar wordt voor de buurt. Met een systeem van 'buurtpeters en -meters' kunnen b.v. speelplaatsen opengesteld worden na de schooluren. De stad is mee verantwoordelijk voor het toezicht en onderhoud.
- 252. Stad, OCMW en scholen maken een afsprakennota op over een beperking van de schoolkost voor de ouders.

Cultuur

Een waaier aan cultuur bevorderen

- 253. Er wordt verder fors geïnvesteerd in een sterk lokaal cultuurbeleid. Doel moet zijn een brede waaier van cultuurvormen aan te bieden en te stimuleren en alle bevolkingsgroepen aan te spreken. Cultuurbeleid mag geen element worden van een louter economische 'citymarketing'. In die zin blijft het belangrijk dat 30CC voldoende autonoom kan werken, en niet zomaar 'ondergeschikt' aan het stedelijk beleid wordt gezien. Het is ook niet de bedoeling dat de stad cultureel 'in concurrentie' gaat met andere steden. Het is belangrijk dat de stad een eigen culturele identiteit kan uitbouwen, en dat daarvoor complementair met andere steden wordt gewerkt.
- 254. Het is belangrijk dat er een sterkere samenwerking komt tussen de verschillende culturele actoren in de stad (30CC, STUK, universiteit, provincie) zodat een complementair aanbod ontstaat. Speciale aandachtspunten zijn onder meer de versterking van de culturele communicatie naar potentiële cultuurliefhebbers en een efficiënte ticketing voor alle evenementen. Ook een betere gezamenlijke benutting van podia en zalen is belangrijk. De opmaak van een cultureel masterplan moet hier een stuwende rol in spelen.
- 255. Samenwerking met culturele centra in naburige steden (b.v. Brussel, Mechelen) wordt aangemoedigd.
- 256. Het is belangrijk dat een breed aanbod aan podia en zalen beschikbaar blijft. Het feit dat in Leuven het podiumaanbod niet in één locatie gecentraliseerd is, betekent in veel opzichten een troef. Het biedt de mogelijkheid om een breed aanbod te voorzien, en ook ruimte te geven aan kleine en vernieuwende producties en experimenten. Dat neemt niet weg dat er problemen zijn met de huidige infrastructuur (b.v. op vlak van capaciteit en kwaliteit). Er is in dat verband nood aan een degelijke meerjarenplanning. Zo kunnen plannen voor een eventuele grotere culturele zaal goed worden voorbereid zonder dat dat zal leiden tot toenemende commercialisering of inperking van het brede aanbod aan culturele plekken.
- 257. Privé-financiering wordt structureel benaderd. Een mogelijk instrument hiervoor is een gemeentelijk cultuurfonds, waarin sleutelfiguren uit de lokale cultuurwereld en enkele gemeenteraadsleden een plaats krijgen. Het fonds streeft naar naambekendheid om financiële middelen aan te trekken. Dit moet voorkomen dat men te pas en ten onpas moet gaan bedelen om sponsorgeld. De werking van het fonds moet uiteraard kaderen in het lokaal cultuurbeleidsplan.
- 258. Er zijn de voorbije jaren enkele kleinere zalen verdwenen, die door burgers en verenigingen konden gebruikt worden voor allerlei sociaal-recreatieve initiatieven. Er komt een plan om dit aanbod terug op

peil te brengen, in alle deelgemeenten. Er kan onder meer gedacht worden aan het meer openstellen van lokalen in scholen en bedrijven. Ondertussen kan al een volledig overzicht worden gemaakt van alle aanwezige zalen (publiek en privé) met prijzen en modaliteiten, dat kan geraadpleegd worden op de website.

259. De Romaanse Poort wordt versterkt tot één grote culturele site, onder beheer van 30CC.
260. Complementaire projecten in 30CC, bibliotheek en het toekomstig museum worden aangemoedigd.
261. Bij de uitbouw van het aanbod aan boeken in vreemde talen in de bibliotheek wordt meer rekening gehouden met de allochtone inwoners van deze stad. Dit zou via een jaarlijks op te volgen stappenplan in praktijk moeten gebracht worden.
262. Er gaat ruime aandacht naar de ondersteuning van jong talent. Jongeren moeten alle kansen krijgen om hun product te presenteren. De stad dient jonge artiesten aan te trekken, maar moet ze ook koesteren en blijven ondersteunen.
263. Bij het aanbod aan wereldmuziek wordt voldoende ruimte gegeven aan doorstroming van de kennis van allochtone organisaties in Leuven.
264. De stad zet zich ervoor in dat de museumbewaarplaats met historisch spoorwegmateriaal in Leuven behouden kan blijven.

Culturele participatie verbreden

265. Er wordt gewerkt vanuit een goede invulling van het begrip culturele participatie. Het is een eenzijdige benadering te denken dat de participatie in orde is als in een bepaalde voorstelling alle sociale groepen aanwezig zijn. Dat soort veronderstelde 'democratisering van de cultuur' is achterhaald. Het is belangrijker erover te waken dat alle verschillende cultuurvormen allemaal aan bod komen op het geheel van de podia en zalen. Commerciële producties die geen steun nodig hebben, mogen wel gebruik maken van de stedelijke podia, maar moeten niet in het eigen aanbod zitten. Bewaking van kwaliteit moet een prioriteit zijn. Als b.v. binnen de eigen mogelijkheden geen kwalitatieve operaproductie kan worden aangeboden, is het veel zinvoller samen een trip naar een operagebouw in een andere stad te beleggen dan in te leveren op kwaliteit. Naast het aanbieden van een brede waaier aan programmamekuzes blijft het belangrijk voldoende aandacht te besteden aan de communicatie en de ondersteuning van de programmatie, zodat kwaliteit en succes gegarandeerd blijven. Zo kan het eigen cultureel profiel van Leuven versterkt worden.
266. De sociaal-artistieke projecten van 30CC en initiatieven van cultuurparticipatie (b.v. cultuurcheques) worden verder versterkt en krijgen een structurele plek, via de uitbouw van een eigen sociaal-artistiek kunstencentrum.
267. Het project 'Buurtcultuur' wordt meer opengesteld voor de inbreng van allochtone groepen.

Sport

268. Binnen het gehele aanbod aan sportmogelijkheden en -infrastructuur wordt er sterker dan nu over gewaakt dat er geen sociale verdringing is. Leuven heeft de voorbije jaren heel veel geld geïnvesteerd in sportinfrastructuur. Dit komt ten goede aan de sportclubs en de sportbeoefenaars. Maar de keerzijde van dit alles is wel dat sport beoefenen in Leuven aanzienlijker duurder wordt. De stad moet erover waken dat alle Leuvense burgers kunnen genieten van de sportmogelijkheden, ook de financieel kwetsbaren.
269. Binnen het beschikbare budget zou een relatief groter deel moeten gaan naar steun voor sociaal kwetsbaren (via sportcheques) en voor sportinfrastructuur waarvoor men niet moet betalen, dan naar grootschalige infrastructuur die vooral gericht is op mensen met een grote koopkracht of op prestige.
270. Er wordt meer sportinfrastructuur ter beschikking gesteld, onder meer door ruimer gebruik 's avonds van de mogelijkheden van de scholengemeenschap.
271. In het beleid moet erover gewaakt worden dat er steeds voldoende mogelijkheden zijn op het vlak van aanbod en tarieven voor mensen die niet in een club georganiseerd zijn.
272. De stad werkt via de sportdienst een peterschap uit vanuit bestaande sportclubs voor zelforganisaties die sportactiviteiten willen organiseren.

273. Er komt een betere samenwerking tussen allochtone sportverenigingen en sportdienst en sportraad.

Jeugd

Ruimte voor jongeren en kinderen

274. Kinderen hebben het recht op ontspanning en spel in hun buurt. Minimaal 3 procent van de openbare ruimte is voortaan bestemd voor buitenspeelruimte. Kinderen mogen hierbij lawaai maken. De tolerantie ten aanzien van spelende kinderen moet verhogen. Klachten van burens tegen lawaai-overlast van spelende kinderen komen steeds meer voor. Een actieve bemiddeling tussen alle betrokken groepen is in geval van problemen zeker ook een optie. Het is echter onaanvaardbaar dat kinderen die normaal spelen, het zwijgen wordt opgelegd. Indien er met de buurtbewoners niet tot een oplossing kan worden gekomen, kan de stad zich in een rechtszaak burgerlijke partij stellen. In de ruimtelijke ordening zou een jongerentoets moeten worden ingevoerd. Verder kan er gedacht worden aan het opstellen van een speelruimteplan in alle gemeenten. Via zo'n speelruimteplan worden alle speelplekken goed in kaart gebracht, zodat de situatie verder kan verbeterd worden.
275. Ook jongeren hebben recht op mobiliteit. Daarom wordt niet alleen geïnvesteerd in een jeugd vriendelijke herinrichting van het openbaar domein, maar ook in creatieve oplossingen zoals nachtbussen, carpooling in het uitgangsleven en vlotte fiets-, bus- en treinverbindingen. Verkeersborden worden zo opgesteld dat ze duidelijk zijn voor kinderen, voor schoolgaande jongeren zijn er gratis fietscontroles bij het begin van het schooljaar en de stad investeert in een city-bike-project waarbij fietsen en fietsstoeltjes gratis ter beschikking gesteld worden, tegen betaling van een waarborg. Ten slotte pleit Groen! voor kindlinten (veilige routes op kindermaat) van en naar school.
276. Groen! kiest voor een doordacht en doorgedreven fuifbeleid. Er is nood aan een voldoende aanbod van (ook niet-commerciële) ruimte waar jongeren op een goede manier kunnen fuiven. Er komt een fuifloket waar alle informatie kan worden gevonden en alle aanvragen op één plaats kunnen gebeuren. In het Leuvense fuifbeleid zijn nog heel wat hiaten. Met zaal Eden heeft de stad Leuven nu een zaal voor grotere concerten en fuiven. Aan middelgrote fuifgelegenheden blijft er echter een groot gebrek. Steeds meer zaaltjes zijn de voorbije jaren gesloten wegens geluidsoverlast (b.v. jeugdhuis Sojo) of ze kunnen slechts beperkt worden gebruikt (bv. huidige jeugdcentrum wegens geluidsreglementering). Het nieuwe jeugdcentrum op de Centrale Werkplaatsen moet zeker op deze nood inspelen.
277. Er moet voldoende steun zijn voor de muziekbeleving bij jongeren. Om te vermijden dat jongeren enkel terecht kunnen in het commerciële circuit kan ondersteuning gegeven worden door: het creëren van podiumkansen voor beginnende (pop, klassiek, jazz, ...) artiesten en -groepen, het creëren van voldoende repetitielokalen waar muzikanten en groepen kunnen repeteren, het zoeken naar mogelijkheden voor het opnemen van een CD of demo buiten het (onbetaalbare) commerciële circuit.
278. Graffiti wordt nog vaak beschouwd als vandalisme, maar is een belangrijk element uit de jongerencultuur. Er zouden plaatsen (muren, leegstaande panden,...) moeten worden voorzien voor deze expressievorm.

Participatie, communicatie en informatie

279. De stad geeft de jeugdraad alle ruimte. De raad moet open en dynamisch kunnen werken en de participatie van de jongeren op een eigenzinnige manier in kunnen vullen. Het stadsbestuur houdt effectief rekening met adviezen die gegeven worden rond jeugdwerkbeleidsplan, jaarplan,.... De jeugdraad krijgt inspraak rond alle jeugdgerelateerde thema's, zoals bijvoorbeeld mobiliteit.
280. De stad hanteert een diversiteit aan inspraak- en beslissingsmethoden om zoveel mogelijk (diverse) jongeren te kunnen bereiken. De taal dient geënt te zijn op de jeugdcultu(u)r(en) en -stijl(en). Hierbij wordt erover gewaakt dat de gebruikte methoden de kloof tussen hoog- en laagopgeleide jongeren niet verder vergroten. Het is belangrijk dat er steeds voldoende aandacht blijft voor de niet-georganiseerde jeugd.
281. Er wordt over gewaakt dat er in het kader van het jeugdwerkbeleidsplan een voldoende aanbod is voor allochtone jongeren. Er is ook nood aan voldoende projecten waarbij alle culturen aan bod kunnen komen.
282. Op de website van de Stad Leuven moet een directe link naar het jeugdbeleid worden gelegd. Deze website moet niet alleen ruimte bieden voor de initiatieven van de stad (zoals nu het geval is), maar kan ook ruimte bieden voor jeugdbewegingen. Het moet technisch mogelijk zijn dat verenigingen zelf, op een eenvoudige manier, hun activiteiten op een internetbladzijde kunnen posten. Ten gronde zou het

waarschijnlijk nog beter zijn als de voorziene internetruimte kan aangeboden worden via een eigen website, met een eigen logo en stijl, die niet zoals nu 'ondergeschikt' is aan die van de stad.

283. Zowel in de stad Leuven als in de deelgemeenten kan op bepaalde plaatsen een vaste aanplakruimte worden voorzien voor de bekendmaking van Leuvense jeugdactiviteiten. Er is in het algemeen nood aan meer ruimte (b.v. via plakzuilen) voor vrije aanplakking van allerlei activiteiten, waardoor ook wildplakken kan ingedijkt worden.
284. Om tot een jeugdbeleid te komen dat dicht bij jongeren staat, is het organiseren van jeugdpeilingen heel interessant. Het doel van deze peilingen is dat men alle jongeren een stem geeft en hun betrokkenheid bij het beleid vergroot.
285. Jongeren moeten alleszins betrokken worden bij de uitwerking van projecten in hun buurt. Dit gebeurt grotendeels via de jeugdparagraaf. Wel is het belangrijk dat de inspraak vanaf de eerste fase van een project, namelijk de uitwerking van het concept, wordt georganiseerd en niet alleen voor de invulling van een reeds door het stadsbestuur gekozen concept.
286. De oprichting van een jeugdgemeenteraad kan worden onderzocht. Het hoeven echt niet de beste babbelaars te zijn, maar gewone jongeren kunnen in de jeugdgemeenteraad het lokale beleid mee vorm geven.
287. Voor kinderen in de stad zijn specifieke projecten rond participatie wenselijk. Een concreet voorbeeld is het Brusselse project 'Filokids'. Kinderen krijgen met dit project een stem om aan de beleidsmakers duidelijk te maken hoe ze het leven in de stad ervaren. Er wordt een kinderforum opgericht met als doel tot interactie te komen tussen politici, jeugdwerkers en kinderen via het instrument 'filosoferen met kinderen'.
288. Jongeren hebben niet alleen nood aan inspraak, maar ook aan uitspraakansen. De media geven vaak een vertekend beeld van jongeren weer. Jongeren moeten zich meer kunnen outen. Initiatieven hier rond kunnen samengebracht worden tot een netwerk van uitspraakansen. De stad Leuven kan hiervoor bv. ruimte voorzien in de Leuven Info of de mediaruimte die zij aankoopt (bv. uitzendingen ROB).

Jeugdwerk ondersteunen

289. Er is nood aan voldoende financiële steun voor de jeugdverenigingen. Er mag geen limiet op de subsidies worden geplaatst. Alle aanvragen die in overeenstemming zijn met het reglement moeten voor subsidies in aanmerking komen. In noodsituaties moeten er specifieke maatregelen genomen kunnen worden, bv. er is ingebroken en een kapot raam moet snel vervangen kunnen worden, een verwarmingstoestel dat niet meer werkt in de winter moet snel gerepareerd of vervangen worden, een trapleuning die onveilig is, moet snel worden hersteld,...Er moet extra aandacht gaan naar brandveiligheid en inbraakpreventie.
290. De jeugddienst moet beter bereikbaar zijn op de momenten dat jongeren vrij zijn, zoals in het weekend.
291. In samenwerking met VIBE (Vlaams Instituut voor Bio-Ecologisch bouwen en wonen) komt er een subsidiereglement voor milieuverantwoorde, gezonde en participatief gebouwde jeugdinfrastructuur.